

**Regeringens proposition till riksdag med förslag till lag
om ändring av lagen om fritt bildningsarbete**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om fritt bildningsarbete ändras. Enligt förslaget ändras och förtydligas vissa bestämmelser om ordnande av utbildningen och bestämmandet av statsandelen inom det fria bildningsarbetet.

I propositionen föreslås att den högre statsandelen slopas för en folkhögskolas huvudman, vars huvudsakliga utbildningsuppgift enligt tillståndet att driva läroanstalt är utbildning som är avsedd för gravt handikappade.

Enligt förslaget används priset per enhet för studerande som bor utanför läroanstalten som folkhögskolans ohöjda pris per enhet. Priset per enhet höjs på basis av studerandevveckorna för de studerande som bor på folkhögskolan.

I fråga om medborgarinstituten slopas höjningen av priset per enhet med 15 procent för institut som ligger i kommuner vars befolkningstäthet är över 100.

Den separata statsandelen som beviljas studiecentralernas studiecirkelar avskaffas.

Kostnaderna för studiecirkeltimmarna beaktas vid beräkandet av priserna per enhet för undervisningstimmar i studiecentralerna.

I lagen tas in bestämmelser om inläring i arbete som ingår i utbildningen vid folkhögskolor och idrottsutbildningscenter.

Av folkhögskolor och idrottsutbildningscenter krävs det att en läroplan görs upp för utbildningar som varar minst åtta veckor eller omfattar distansundervisning eller inläring i arbetet.

Därtill föreslås att i lagen tas in bestämmelser om beloppet som avdras från det genomsnittliga priset per enhet för läroanstalter inom det fria bildningsarbetet. Genom bestämmelserna görs besparingarna som gäller statsandelsindex för 2013 och 2014 och som beslutats om på undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde bestående.

Lagen är avsedd att träda i kraft den 1 januari 2016 och den tillämpas första gången vid fastställande av finansieringen för finansåret 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning och praxis	3
1.2 Bedömning av nuläget	7
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	8
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	10
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	10
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	12
DETALJMOTIVERING	13
1 LAGFÖRSLAG	13
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	17
3 IKRAFTTRÄDANDE	18
LAGFÖRSLAG	20
Lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete	20
BILAGOR	25
PARALLELLTEXT	25
Lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete	25
FÖRORDNINGSGUTKAST	34
Statsrådets förordning om ändring av förordningen om fritt bildningsarbete	34

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Bestämmelser om verksamheten vid och finansieringen av läroanstalter för fritt bildningsarbete finns i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) och förordningen om fritt bildningsarbete (805/1998).

Bestämmelserna om fritt bildningsarbete har traditionellt varit lagstiftning som gäller den statliga finansieringen, medan verksamhetens innehåll har reglerats förhållandevis lite. Regleringen har i hög grad skett genom villkor för erhållande av statlig finansiering.

Utöver bestämmelser som gäller allmän uppgiftsdefinition och tillståndet att driva läroanstalt för varje läroanstaltsform innehåller lagen om fritt bildningsarbete få egentliga funktionella föreskrifter. Enligt 1 § i lagen syftar det fria bildningsarbetet till att utifrån principen om livslångt lärande anordna utbildning som stöder sammanhållningen och jämlikheten i samhället samt ett aktivt medborgarskap. Målet för undervisningen inom det fria bildningsarbetet är att främja individers mångsidiga utveckling, välmående och välfärd och att främja demokrati, pluralism, hållbar utveckling, kulturell mångfald och internationalism. Det fria bildningsarbetet kännetecknas av studier efter eget val, samhörighet och delaktighet.

Utbildningen inom det fria bildningsarbetet karaktäriseras av att läroanstalternas och organisationernas bakgrundsorganisationer huvudsakligen själva beslutar om utbildningens mål och innehåll inom ramen för tillståndet att driva läroanstalt. Utbildningen regleras inte med läroplaner eller examensgrunder. Ett viktigt drag är också att deltagandet sker på eget initiativ. I praktiken är organisationsformerna för utbildningen när- och distansundervisning. Utöver undervisning i form av utbildning som handleds av en lärare ger studiecentraler också undervisning i form av studiecirkel. Med en studiecirkel avses enligt 4 § i förordningen om fritt bildningsarbete en självständigt studerande grupp som består av minst fem personer som fyllt 15 år

och som arbetar under minst 10 studiecirkeltimmar och som har anmält sig till en studiecentral enligt dess anvisningar. En studiecirkel väljer en studiehandledare inom sig.

Folkhögskolorna och idrottsutbildningscentren ordnar i praktiken en del inläring i arbetet som anknyter till utbildningarna och som sker i arbetslivet och i frivilligarbete i praktiska arbetsuppgifter och som inte regleras i lagstiftningen om fritt bildningsarbete. Inläring i arbetet kan ingå till exempel i frivilliga studier som ordnas för invandrare och som stöds enligt lagen om främjande av integration (1386/2010). I fråga om utbildning som ordnas i praktiska arbetsuppgifter på en arbetsplats avtalar läroanstalterna med arbetsplatsen om hur den studerande kommer till arbetsplatsen för att lära sig praktiska arbetsuppgifter som anknyter till utbildningen.

Utbildning enligt lagen om fritt bildningsarbete är utbildning som inte leder till examen. Läroanstaltens huvudman kan ha tillstånd att ordna också examensinriktad utbildning, såsom yrkesinriktad grundutbildning, varvid de verksamhets- och finansieringsbestämmelser som gäller ifrågasvarande utbildning tillämpas. I synnerhet vid folkhögskolor ordnas utöver utbildningen inom fritt bildningsarbete även grundläggande utbildning, yrkesinriktad grundutbildning, gymnasieutbildning och yrkesinriktad vuxenutbildning.

Enligt 4 § i lagen om fritt bildningsarbete kan undervisnings- och kulturministeriet bevilja en kommun, samkommun, registrerad sammanslutning eller stiftelse tillstånd att driva sådana läroanstalter som avses i denna lag. En förutsättning för att tillstånd ska beviljas är att ett bildningsbehov föreligger och att sökanden har yrkeskompetens och ekonomiska förutsättningar att driva läroanstalten och ordna utbildningen. Läroanstalter får inte inrättas i syfte att uppnå ekonomisk vinst. Ett tillstånd ska innehålla uppgifter om huvudmannen och läroanstalten. I tillståndet ska dessutom fastställas läroanstaltens utbildningsuppgift, undervisningsspråk och vid behov dess särskilda utbildningsuppgift och

andra villkor som gäller ordnandet av utbildningen. Beslut om ändringar i tillståndet fattas av undervisnings- och kulturministeriet. En kommun eller samkommun kan slå samman sina läroanstalter för fritt bildningsarbete med andra läroanstalter som kommunen eller samkommunen driver. Undervisnings- och kulturministeriet kan efter att ha hört huvudmannen återkalla tillståndet, om bestående förändringar i bildningsbehovet eller andra vägande skäl som hänger samman med ordnandet av utbildningen kräver det eller om utbildningen ordnas i strid med lagen om fritt bildningsarbete eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. I fråga om förvaltningen av en privat läroanstalt gäller lagen om förvaltning av utbildning som ordnas av staten och privata (634/1998).

Enligt 2 § i lagen om fritt bildningsarbete är läroanstalter för fritt bildningsarbete medborgarinstitut, folkhögskolor, sommaruniversitet, idrottsutbildningscenter och studiecentraler. Lagen om fritt bildningsarbete tillämpas också på Snellman-korkeakoulu som ordnar steinerpedagogisk lärarutbildning och övrig utbildning.

Det finns totalt 312 läroanstalter för fritt bildningsarbete. I 2 § i lagen finns bestämmelser på allmän nivå om varje läroanstaltsforms uppgifter. Medborgarinstitut är läroanstalter som grundar sig på lokala och regionala bildningsbehov. De erbjuder möjligheter till studier efter eget val och till utveckling av medborgarfärdigheter. Ett giltigt tillstånd att driva medborgarinstitut innehas av 181 huvudmän. Majoriteten av medborgarinstitut drivs av kommuner.

Folkhögskolor är internat för heltidsstudier, vilka tillhandahåller unga och vuxna personer möjligheter till frivilliga studier, förbättrar de studerandes studiefärdigheter och fostrar dem som individer och samhällsmedlemmar. Enligt en etablerad tolkning innebär internatformen som föreskrivs för folkhögskolorna i lagen om fritt bildningsarbete att läroanstalten verkar på den ort som bestäms i tillståndet att driva läroanstalt. Om läroanstalten är belägen på flera orter kan folkhögskolan ordna utbildning av internatform på alla orter i tillståndet att driva läroanstalt. Målet är att trygga god tillgänglighet

för utbildning som ansetts vara riksomfattande. En förutsättning för beviljande av läge på flera orter i tillståndet att driva läroanstalt är att villkoren för beviljande av tillståndet uppfylls i sin helhet. Detta innebär bland annat att villkoren i fråga om bildningsbehovet och de yrkesmässiga förutsättningarna uppfylls. Huvudmannen behöver inte ha till exempel ordinarie personal på alla orter utan undervisningspersonalens och den övriga personalens tillräcklighet och kompetens bedöms som helhet. Även i fråga om lokaler och inkvartering räcker det att huvudmannen kan påvisa att verksamheten som helhet har bestående karaktär genom exempelvis avtalsförfarande. Det finns för närvarande totalt 79 folkhögskolor. Huvudmännen är huvudsakligen privata sammanslutningar och stiftelser. Två folkhögskolor drivs av en kommun och fem folkhögskolor av en samkommun.

Sommaruniversiteten är läroanstalter inom det regionala utbildningsutbudet, vilka fokuserar på öppen högskoleundervisning och svarar på andra kompetens- och bildningsbehov så att även den högskoleutbildade befolkningens behov beaktas. Det finns 20 sommaruniversitet. Av dessa drivs fyra av en samkommun, en av en kommun och 15 av en privat sammanslutning.

Idrottsutbildningscenter är internat på riksnivå eller regionala läroanstalter som anordnar undervisning på heltid. Deras uppgift är att ordna sådan undervisning för hela befolkningen som främjar motion, idrott, välmående, välfärd och hälsa samt undervisning och träningsverksamhet som tjänar idrottsorganisationernas och idrottsföreningarnas verksamhet. Det finns 11 riksomfattande idrottsutbildningscenter varav ett drivs av en samkommun och resten drivs av privata sammanslutningar. Alla tre regionala idrottsutbildningscenter drivs av privata sammanslutningar eller stiftelser.

Studiecentraler är läroanstalter på riksnivå. De ordnar studier självständigt eller i samarbete med frivillig- och kulturorganisationer i syfte att främja livslångt lärande, välmående och välfärd, ett aktivt medborgarskap och demokrati samt verksamhet i det civila samhället. Det finns för närvarande 11 (från den 1 januari 2015 har 12 huvudmän tillstånd att

driva studiecentral) studiecentraler och de drivs alla av privata sammanslutningar.

Läroanstalter för fritt bildningsarbete kan i utbildningsuppgiften enligt tillståndet att driva läroanstalt betona även sina värderingar och sin ideologiska bakgrund, sina pedagogiska mål eller sina särskilda utbildningsuppgifter. Läroanstalterna kan även ordna utvecklings- och serviceverksamhet (avgiftsbelagd serviceverksamhet) som stödjer utbildningen och har en nära koppling till den.

Finansieringen av utbildningen inom det fria bildningsarbetet

Statsandelen för alla läroanstaltsformer för fritt bildningsarbete bildas så att grunden för statsandelen för driftkostnaderna utgörs av produkten av prestationer och det för en prestation bestämda priset per enhet enligt driftskostnaderna för respektive läroanstaltsform. Prestationen och statsandelsprocenten varierar beroende på läroanstaltsformen.

För folkhögskolor och Snellmankorkeakoulu används studerandeveckor som prestationer. Vid en folkhögskola avses med en studerandevecka en studerandes studier vid en folkhögskola under fem arbetsdagar då studeranden har fått handledd undervisning under i medeltal minst fem timmar per dag. Kortare och längre studieperioder förvandlas till studerandeveckor genom att antalet arbetsdagar divideras med fem.

För medborgarinstitut, sommaruniversitet och studiecentraler används undervisningstimmar som prestationer. För riksomfattande idrottsutbildningscenter används studerandedygn som prestationer och för regionala idrottsutbildningscenter används studerandedagar som prestationer.

Undervisnings- och kulturministeriet fastställer priserna per enhet i fråga om studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar samt priset för studiecirkeletimmar för det följande året. Priserna per enhet bestäms enligt den beräknade kostnadsnivån för finansåret. Priserna per enhet beräknas vart fjärde år utgående från folkhögskolornas, medborgarinstitutens, riksomfattande idrottsutbildningscentrens, sommaruniversitetens och studiecentralernas faktiska kostnader genom att driftskostnader-

na för verksamheten vid läroanstalterna under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet faktiska prestationer i läroanstalterna samma kalenderår.

Under andra år än sådana då kostnaderna justeras bestäms priset per enhet som priset per enhet som bestämts för föregående år.

Förändringar i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfattning och kvalitet beaktas vid beräkningen av priserna per enhet med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna i 54 § 2 mom. och 57 § i lagen om statsandel för basservice (1704/2009). Enligt 54 § 2 mom. i lagen om statsandel för kommunernas basservice beaktas när grundpriserna stadgas: 1) uppskattade förändringar i statsandelsåliggandenas omfattning och art så som anges i 57 § 1 mom., 2) uppskattade förändringar i kostnadsnivån så som anges i 57 § 2 mom., 3) skillnaden mellan förändringen i den faktiska kostnadsnivån för året före det år som föregått finansåret och en i enlighet med 2 punkten gjord uppskattning för det nämnda året, samt 4) de justeringar som i enlighet med 58 § företas vart fjärde år för justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Från början av 2015 justeras kostnaderna årligen. Enligt 12 a § som fogats temporärt till lagen om fritt bildningsarbete beaktas inte vid bestämmande av priser per enhet samt vid utfärdande av bestämmelser om det genomsnittliga priset per enhet för medborgarinstitut, i priserna per enhet och i det genomsnittliga priset per enhet för medborgarinstitut de justeringar i kostnadsnivån enligt 54 § 2 mom. 2 och 3 punkten i lagen om statsandel för kommunal basservice som avser åren 2013 och 2014 och inte heller den justering enligt nämnda 3 punkt som avser år 2015.

Medborgarinstitutens genomsnittliga pris per enhet bestäms årligen genom förordning av statsrådet och fastställs i tillämpliga delar enligt bestämmelserna i 23 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009). Vid beräkning av priserna per enhet för medborgarinstitut bestäms priset per enhet till 15 procent högre än vid andra medborgarinstitut när befolkningstätheten i den kommun där institutet är beläget överstiger hundra. Med kommunens be-

folkningstäthet avses vid beräkning av priset per enhet vid medborgarinstitut befolkningstätheten per landkvadratkilometer vid ingången av det år som föregår finansåret.

Priset per enhet för en studerandedag vid de regionala idrottsutbildningscentren bestäms årligen inom ramen för anslaget i statsbudgeten. Om ett idrottsutbildningscenter med beaktande av verksamhetens omfattning i väsentlig utsträckning arbetar i hyrda lokaler, kan priset per enhet årligen höjas med ett belopp som räknas ut så att den årshyra som undervisnings- och kulturministeriet fastställt som grund för beräkningen av statsandelen divideras med antalet studerandedygn som fastställts som grund för finansieringen av läroanstalten.

Priset per enhet för folkhögskolor bildas av priset per enhet för utbildning av internatkaraktär. I fråga om studerande som bor utanför folkhögskolan är priset per enhet 20 procent lägre än priset per enhet för studerande som bor på folkhögskolan. Priset per enhet för utbildning för gravt handikappade vid en folkhögskola är 75 procent högre vid folkhögskolor där den huvudsakliga utbildningsuppgiften enligt huvudmannens tillstånd att driva läroanstalt är utbildning som är avsedd för gravt handikappade. Vid folkhögskolor vars utbildningsuppgift till en del består i att ordna utbildning för gravt handikappade, är priset per enhet i fråga om denna utbildning 25 procent högre än priset per enhet för övrig utbildning. Vid folkhögskolor där en del av utbildningsuppgiften är utbildning som är avsedd för aktivt medborgarskap i arbetslivet och för utveckling av arbetsförhållandena eller någon annan särskild utbildningsuppgift som av särskilda skäl har fastställts i tillståndet att driva läroanstalt, är priset per enhet i fråga om denna utbildning 20 procent högre än priset per enhet för övrig utbildning.

Priset per enhet för Snellman-korkeakoulu utbildning inom fritt bildningsarbete är det samma som det ograderade priset per enhet för folkhögskolor. Priset per enhet minskas med 20 procent motsvarande internatets andel. Om läroanstaltens utbildningsuppgift omfattar steinerpedagogisk lärarutbildning som en särskild utbildningsuppgift, är priset per enhet för studerandeveckor inom denna utbildning 20 procent högre än priset per

enhet för övriga studerandeveckor vid läroanstalten.

Priserna per enhet för medborgarinstitut, folkhögskolor, riksomfattande idrottsutbildningscentrer, sommaruniversitet och studiecentraler höjs för huvudmännen för privata läroanstalter så att höjningen motsvarar den andel som den mervärdesskatt som huvudmännen för de privata läroanstalterna betalat utgör av de kostnader utan mervärdesskatt som respektive utbildningsform orsakat de privata huvudmännen för läroanstalterna.

Staten reglerar årligen sina utgifter i form av statsandelar för respektive typ av läroanstalt via den kvot i statsbudgeten som reserverats för prestationer vid ifrågavarande typ av läroanstalt. Undervisnings- och kulturministeriet fastställer årligen för varje läroanstalts huvudman det antal prestationer som läggs till grund för beräkningen av statsandelen för nästa finansår. Prestationerna som fastställts i budgeten fördelas mellan läroanstalterna på det sätt som undervisnings- och kulturministeriet bestämmer. Fördelningen mellan läroanstalterna inom läroanstaltstyperna sker på olika grunder beroende på läroanstaltstypen.

I fråga om folkhögskolor används medeltalet av de faktiska prestationerna under de två år som föregick året som föregick finansåret (år 2014 de faktiska prestationerna för åren 2011 och 2012). Enligt 2 § 4 mom. i förordningen om fritt bildningsarbete beaktas 60 procent av de studerandeveckor och de studerandedygn som ingår i de distansstudieperioder som ersätter närundervisning vid en folkhögskola och grundar sig på verksamhetsplanen när de studerandeveckor och de studerandedygn som ligger till grund för statsandelen beräknas.

I fråga om medborgarinstitut och sommaruniversitet används medeltalet av en uppskattning för året som föregick finansåret och de faktiska prestationerna för de två år som föregick det (år 2014 de faktiska prestationerna för åren 2011 och 2012 samt de uppskattade prestationerna för 2013).

I fråga om idrottsutbildningscenter används medeltalet av en uppskattning för året som föregick finansåret och de faktiska prestationerna för året som föregick det (år 2014 de

faktiska prestationerna för 2012 och de uppskattade prestationerna för 2013).

I fråga om studiecentraler används medeltalet av de faktiska prestationerna för de tre år som föregick året som föregick finansåret (år 2014 de faktiska prestationerna för åren 2010—2012).

Huvudmän för folkhögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet beviljas statsandel till 57 procent samt huvudmän för studiecentraler och idrottsutbildningscenter till 65 procent av produkten av fastställda prestationer och priset per enhet. En huvudman för en folkhögskola beviljas dock statsandel till 70 procent för all utbildning, om den huvudsakliga utbildningsuppgiften enligt tillståndet att driva läroanstalt består i att anordna utbildning för gravt handikappade. För studiecirklar som uppfyller villkoren i en förordning av statsrådet beviljas en studiecentral statsandel till ett belopp som fås när det för studiecentralen fastställda antalet studiecirkel timmar multipliceras med det av undervisnings- och kulturministeriet årligen bestämda priset per studiecirkel timme.

Finansieringssystemet för fritt bildningsarbete har inte en lagstadgad kommunal finansieringsandel. Utgifter som inte omfattas av statsandel täcks huvudsakligen med studerandeavgifter och övrig finansiering av huvudmannen. Enligt 24 § i lagen kan skäliga avgifter för undervisningen tas ut av de studerande. Läroanstaltens huvudman fattar beslut om avgifter.

Enligt 14 § i lagen om fritt bildningsarbete kan huvudmannen för en läroanstalt inom ramen för anslagen i statsbudgeten beviljas understöd i form av kvalitets- och utvecklingsbidrag, bidrag för studiecheckar och för läroanstaltens strukturutvecklingsprogram samt extra understöd för driftskostnaderna.

1.2 Bedömning av nuläget

Medborgarinstitutens 15 procent högre pris per enhet när befolkningstätheten i kommunen där institutet finns är över 100, har lämnats till de tätast befolkade kommunerna i samband med lagändringen som trädde i kraft 2006 (1200/2005), då man slopade användningen av grupperingen av bostättningsstrukturer med fem steg i beräkningen av

medborgarinstitutens pris per enhet och övergick till ett enda pris per enhet för de övriga. I samband med kommunsammanslagningarna har en del institut förlorat höjningen på basis av befolkningstätheten enligt gällande lag. I enlighet med den upphävda kommunindelningenslagen (1196/1997) och den gällande kommunstrukturlagen (1698/2009) har man under övergångsperioden kunnat betala ersättning till huvudmanakommunerna för en minskning av statsandelarna som orsakas av kommunsammanslagning, men för samkommuner eller privata läroanstalters institut har minskningen varit plötslig och någon kompensationsmöjlighet har inte funnits. Till följd av kommunsammanslagningar har även nya områden kunnat omfattas av höjningen. Största delen av medborgarinstitutet drivs av kommuner. Kommunernas ekonomiska läge påverkar därmed medborgarinstitutets verksamhetsförutsättningar.

Den nuvarande graderingen av priset per enhet har upplevts som orättvis av huvudmännen, eftersom statsandelsfinansieringen för institut som ligger nära varandra varierar trots att det inte nödvändigtvis finns nämnvärda skillnader i institutets verksamhetskostnader eller undervisningsutbud. Det har inte kunnat påvisas att det är dyrare att ordna utbildning i tätt befolkade kommuner än i gles befolkade kommuner. Det måste också anses vara ett missförhållande att en liten ändring i kommunens befolkningstäthet i samband med kommunsammanslagningar ändrar priset per enhet som står som grund för medborgarinstitutets finansiering, även om ingen ändring sker i institutets verksamhet och kostnader.

I fråga om folkhögskolorna är höjningarna av priset per enhet bundna till särskilda avgifter. En stor del av de gällande graderingarna i fråga om folkhögskolorna omvärderades i samband med en arbetsgruppsutredning år 2005 (undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2005:11) och infördes med en lagändring (1200/2005) som trädde i kraft i början av 2006. Dessa var minskning av priset per enhet på basis av studerande som bor utanför folkhögskolan, graderingar av priset per enhet och statsandelsprocenten för utbildning

för gravt handikappade. Genom en ändring av förordningen om fritt bildningsarbete som trädde i kraft 2009 (1152/2008) infördes beräkningsgrunderna för prestationer i distans- och flerformsundervisning.

Minskningarna och höjningarna i priset per enhet för en folkhögskola liksom olika statsandelsbelopp gör systemet mer komplicerat och olikvärdigt. Det finns för närvarande två folkhögskolor vars huvudsakliga uppgift är att ordna utbildning för gravt handikappade. De får i statsandel 70 procent för all utbildning, inklusive utbildning som riktas till andra än gravt handikappade, medan andra läroanstalter får 57 procent i statsandel. Den högre statsandelsprocenten för utbildning vid dessa läroanstalter som är avsedd för andra än gravt handikappade har inte ansetts vara ändamålsenlig med tanke på systemet och rättvis med tanke på läroanstalterna.

Studiecirkelarna är ett särdrag hos studiecentralerna som anses vara en värdefull verksamhetsform som ska bevaras. Priset för studiecirkeltimmar har inte höjts på flera år och på grund av detta har de administrativa kostnaderna för timmarna blivit oskäligt höga i förhållande till finansieringen.

Fastställandet av antalet prestationer som ligger som grund för finansieringen av läroanstalten bygger på undervisnings- och kulturministeriets beslut. Förfarandet som iakttagits i fastställandet av antalet prestationer som används som grund för statsandelen där undervisnings- och kulturministeriet fastställt antalet prestationer som används som grund för läroanstalternas statsandel i förhållande till de faktiska prestationerna från föregående år har i vissa typer av läroanstalter resulterat i tävling om antalet prestationer. Förfarandet som iakttagits i fastställandet av prestationer har gynnat utbildningar som ordnats för ett stort antal deltagare med lägre kostnader, vilket inte har sporrat till utveckling av utbildningens kvalitet. Trots det har möjligheten att fastställa antalet prestationer på det sätt som undervisnings- och kulturministeriet beslutar gjort det möjligt att beakta förändringar i huvudmannens verksamhet och gjort fördelningen av finansieringen flexiblar till exempel i situationer där huvudmän sammanlös.

Folkhögskolor och idrottsutbildningscenter ordnar utbildning i fritt bildningsarbete som ordnas i praktiska arbetsuppgifter på en arbetsplats och det finns inga bestämmelser om sådan utbildning i lagen. Med tanke på studerandenas likvärdighet och rättsskydd är det problematiskt att lagen inte innehåller föreskrifter om den studerandes ställning eller dennes rätt till handledning under inläringen i arbetet, även om läroanstalterna i praktiken ordnar inläring i arbetet. Det kan inte heller anses önskvärt med tanke på likvärdigheten för läroanstalternas huvudmän att det saknas bestämmelser om finansieringen av inläring i arbetet.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Avsikten med propositionen är att göra finansieringssystemet för fritt bildningsarbete tydligare och mer förutsägbart. Enligt förslaget ändras graderingarna i statsandelsfinansieringen så att de behandlar läroanstalterna jämnt.

I propositionen föreslås att graderingssystemet för folkhögskolornas statsandelsfinansiering förenklas så att priset per enhet framöver endast kan höjas på de grunder som bestäms i lagen. Enligt förslaget är ohöjda priset per enhet för en folkhögskola priset per enhet för en studerandevecka för en studerande som bor utanför läroanstalten. Utbildning av internatform är fortfarande ett särdrag inom folkhögskoleuppgiften och beaktas genom att priset per enhet för studerande som bor på läroanstalten höjs. Höjningarna av priset per enhet på grund av en särskild utbildningsuppgift vid folkhögskolorna bevaras, men nivån på dem ändras i förhållande till det nya ohöjda priset per enhet så att deras finansiella inverkan förblir den samma. Bestämmelser om antalet graderingar utfärdas genom förordning av statsrådet, på motsvarande sätt som för närvarande.

Enligt förslaget ska man avstå från statsandelen på 70 procent i fråga om två folkhögskolor och framöver ska folkhögskolorna använda en enda statsandelsprocent. I och med ändringen baserar sig ett högre statsandelsbelopp på höjningar som görs i priset per

enhet och riktas enbart till den utbildning som höjningen görs för.

I fråga om medborgarinstitut slopas höjningen av priset per enhet med 15 procent för medborgarinstitut i kommuner där befolkningstätheten är över 100. Genom att slopa höjningen avlägsnas en höjning av priset per enhet på basis av en faktor som inte inverkar på kostnaderna. Övergången till ett enda pris per enhet avlägsnar också från systemet en faktor som kan styra statsandelstagaren till att exempelvis i en situation där institut sammanslås enligt värdkommunsmodellen påverka statsandelens belopp genom valet av institutets läge. Genom att övergå till ett enda pris per enhet stödjer man regional jämlikhet, finansieringens förutsägbarhet och möjligheterna att upprätthålla och utveckla serviceutbudet även på annat håll än i storstäder.

Enligt förslaget avstår man från den separata statsandelen som beviljas studiecentralernas studiecirklar. Statsandelen som beviljats studiecirklar i det nuvarande finansieringssystemet har täckt endast en mycket liten del av studiecirkelverksamhetens kostnader. För att studiecentralerna även framöver ska kunna erbjuda studiecirkelverksamhet föreslås att den separata statsandelen för studiecirklar sammanslås med statsandelen för studieverksamhet. Kostnaderna för den studiecirkelverksamhet som genomförs antecknas i kostnadsbasen, men inga prestationer antecknas för verksamheten.

Sammanlagningar av läroanstalternas huvudmän eller ändringar i huvudmännens verksamhet ska fortfarande kunna beaktas på ett flexibelt sätt vid beviljande av statsandel. Avsikten är också att för olika läroanstaltsformer använda olika grunder vid fastställandet av antalet prestationer som används vid beräkningen av statsandelen. Därmed bestäms grunderna för fastställandet av antalet prestationer alltså inte i lagen, men i fråga om folkhögskolor och medborgarinstitut är avsikten att övergå till fastställande av antalet prestationer enligt en huvudsakligen konstant fördelning. I fråga om studiecentralerna är avsikten att övergå till en fördelning av antalet prestationer som helt och hållet sker enligt en konstant fördelning. För att få sin fastställda andel av de prestationer som fördelas behöver läroanstalten inte göra prestationer

över det antal som används som grund för finansieringen. Därmed kan läroanstalterna fokusera på att utveckla verksamhetens kvalitet i stället för att öka antalet prestationer. Läroanstalternas huvudmän ska bättre kunna förutsäga finansieringsnivån.

Det föreslås att bestämmelserna om ordnande av utbildning ändras så att de på ett bättre sätt beaktar de undervisningsmetoder som används nu.

Förutom en verksamhetsplan som gäller ordnandet av utbildning ska en folkhögskola och ett idrottsutbildningscenter utarbeta en läroplan för undervisningsperioder som varar minst åtta veckor eller som innefattar distansundervisning eller inläring i arbetet.

Det föreslås att till lagen tas in bestämmelser om utbildning som folkhögskolor och idrottsutbildningscenter ordnar i praktiska arbetsuppgifter vid en arbetsplats, dvs. om inläring i arbetet. Inläringen i arbetet ska vara handledd och målinriktad och grunda sig på läroplanen. Folkhögskolor och riksfattande idrottsutbildningscenter är enligt lagen internat och avsikten är att begränsa användningen av inläring i arbetet som en omfattande utbildningsform genom att man begränsar andelen studerandeveckor eller studerandedygn som uppstår genom inläring i arbetet som beaktas i det totala antalet prestationer som berättigar till statsandel. Därtill är avsikten att inläringen i arbetet som läroanstalterna ordnar utvärderas inom några år efter att lagen träder i kraft.

Statsrådets finansutskott har den 19 november 2014 behandlat regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och till vissa lagar som har samband med den (RP 258/2014 rd). I propositionen föreslås bland annat att besparingar som motsvarar justeringen på grund av förändringen i kostnadsnivån för 2013 och 2014 avstås ifrån görs bestående i fråga om den grundläggande utbildningen. I detta sammanhang har finansutskottet förutsatt att även andra besparingar i fråga om statsandelsindex, pris per enhet, osv. som för närvarande genomförts temporärt på undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde som en del av anpassningslösningarna i statsekonomi ska göras bestående. Lagänd-

ringar som säkrar en bestående spareffekt ska beredas så att de kan lämnas senast den 4 december 2014. Enligt finansutskottets beslut föreslås att från de genomsnittliga priserna per enhet för läroanstalter inom det fria bildningsarbetet avdras ett belopp som motsvarar att justeringen enligt förändringen i kostnadsnivån 2013 och 2014 avstås ifrån, men dock så att de genomsnittliga priserna per enhet är minst på nivån för finansåret 2015. Avdraget som grundar sig på de genomförda justeringarna görs på de genomsnittliga priserna per enhet som beräknas enligt 11 § i lagen om fritt bildningsarbete.

3 Propositionens konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser

De föreslagna lagändringarna har inga direkta statsekonomiska konsekvenser, med undantag för att besparingarna till följd av att justeringarna enligt kostnadsnivån åren 2013 och 2014 avstås ifrån görs bestående. Ändringarna i antalet priser per enhet beaktas i antalet prestationer som beviljas i statsbudgeten. Slopandet av höjningen på 15 procent av priset per enhet för medborgarinstitut i kommuner vars befolkningstäthet är över 100 påverkar alla medborgarinstituts pris per enhet. Effekten av ändringen av priset per enhet i statsandelen för varje läroanstalt kan kompenseras genom fastställandet av antalet undervisningstimmar för läroanstalterna.

Beaktandet av studiecirkelnas kostnader vid beräkandet av priserna per enhet för studiecirkelnas undervisningstimmar höjer nivån på studiecirkelnas pris per enhet i och med att studiecirkelnas inte beaktas som prestationer för studiecirkelnas undervisningstimmar vid beräkandet av priserna per enhet. Höjningen av priset per enhet påverkar dock inte det totala beloppet på studiecirkelnas statsandel eftersom höjningen beaktas i antalet prestationer som fastställs som grund för beräkandet av statsandelen. Anslaget som riktats till studiecirkelnas studiecirkelverksamhet i statsbudgeten flyttas enligt förslaget till studiecirkelnas övriga studieverksamhet.

Enligt förslaget slopas statsandelen på 70 procent som gäller två folkhögskolor. Den förändrade situationen beaktas i finansieringen av folkhögskolorna genom en justering av antalet prestationer eller genom ett tilläggsunderstöd tills man hittar en hållbar helhetslösning för finansieringen av läroanstaltens verksamhet.

Att effekten av att justeringarna enligt kostnadsnivån åren 2013 och 2014 avstods ifrån görs bestående innebär inga nya statsekonomiska besparingar. Avdraget som görs från de genomsnittliga priserna per enhet är för medborgarinstituten 2,23 euro, för folkhögskolorna 8,00 euro, för riksomfattande idrottsutbildningscentren 2,37 euro, för sommaruniversitetet 4,22 euro och för studiecirkelnas 2,89 euro. För att de realiserade besparingarna inte ska upprepas i de genomsnittliga priserna per enhet som justerats och beräknats enligt de faktiska kostnaderna ska det genomsnittliga priset per enhet enligt förslaget alltid vara minst på nivån för det genomsnittliga priset per enhet år 2015. Besparingen som följer av propositionen är totalt 7 621 834 euro, varav statens besparingsandel är 4 454 353. Vid beräkandet av beloppet som avdras från det genomsnittliga priset per enhet har man beaktat ändringarna till följd av att justeringarna enligt kostnadsnivån åren 2013 och 2014 avstås ifrån, dvs. de så kallade indexfrysningarna enligt den faktiska förändringen i 2013 års statsandelsindex och i fråga om 2014 enligt den uppskattade indexförändringen.

4 Beredningen av propositionen

Regeringen har den 29 november 2013 fattat beslut om verkställandet av det strukturläroplanprogrammet. Enligt beslutet genomförs struktur- och finansieringsreformen inom det fria bildningsarbetet. Genom reformen förtydligas och uppdateras grunderna för fastställande av finansiering. Den 18 december 2013 har undervisnings- och kulturministeriet tillsatt en struktur- och finansieringsarbetsgrupp för det fria bildningsarbetet som har haft till uppgift att utarbeta ett förslag till bland annat utveckling av läroanstaltsstrukturen och förändringsbehov i läro-

anstalternas finansieringsgrunder. Arbetsgruppen har arbetat i olika sektioner som företräder olika läroanstaltsformer. Regeringspropositionen har utarbetats vid undervisnings- och kulturministeriet under arbetsgruppsarbetets gång och lagändringarna som nu föreslås bygger på riktlinjerna som utstakats i arbetsgruppen.

Utlåtanden om utkastet till proposition har begärts från följande parter: Utbildningsstyrelsen, justitieministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Kommunförbund rf, Finlands Folkhögskolförening rf, Fritt Bildningsarbete rf, Bildningsalliansen rf, Sommaruniversiteten i Finland rf, Medborgarinstitutens förbund rf, Studiecirkelcentralerna rf, Urheiluoopistojen yhdistys ry, Statens idrottsråd, Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Akava rf, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf, Finlands näringsliv rf, KT Kommunarbetsgivarna, Kyrkans arbetsmarknadsverk, Snellman-korkeakoulun kannatusyhdistys ry, folkhögskolornas huvudmän, medborgarinstitutens huvudmän, idrottsutbildningscentrens huvudmän, sommaruniversitetens huvudmän och studiecirkelcentralernas huvudmän. Samtidigt som tidsfristen enligt begäran om utlåtande pågick har struktur- och finansieringsgruppen för det fria bildningsarbetet ordnat fyra höranden om arbetsgruppens förslag.

Utlåtanden har lämnats av 101 parter. Majoriteten av utlåtarna ansåg att de föreslagna ändringarna som helhet är goda. I synnerhet stöddes sloandet av höjningen av medborgarinstitutens pris per enhet med 15 % på basis av befolkningstätheten. Även bestämmelserna och preciseringarna om ordnande av utbildning ansågs huvudsakligen vara bra, men det föreslogs att bestämmelserna om inläring i arbetet som ingår i utbildningen vid en folkhögskola och ett idrottsutbildningscenter ska preciseras. Flera av utlåtandena om utkastet till regeringens proposition stödde därtill ett förslag från arbetsgruppen som var oberoende av förslagen till lagändringar. Enligt arbetsgruppens förslag ska man i fastställandet av antalet prestationer som används som grund för statsandelen i fråga om folkhögskolor och medborgarinstitut

övergå till ett huvudsakligen kvoterat prestationsantal. En del utlåtanden tog ställning till och föreslog ändringar i utkastet till statsrådets förordning om ändring av förordningen om fritt bildningsarbete som bifogades utkastet till regeringsproposition, bland annat i fråga om definitionen av studiecirkelcentralers studiecirklar. I några utlåtanden föreslogs att folkhögskolornas internatform ändras så att folkhögskolorna i viss mån kunde ordna utbildning fritt även på andra orter än de som nämns i tillståndet att driva läroanstalt. I sitt utlåtande förutsatte finansministeriet att regeringspropositionen ska kompletteras så att effekten i eurobelopp av att inte göra höjningar enligt statsandelsindex år 2013 och 2014 på priserna per enhet och det fria bildningsarbetets statsandel som helhet genomförs även år 2016 och därefter.

Utgående från responsen i utlåtandena preciserades bestämmelserna om förutsättningarna att ordna utbildning som folkhögskolor och idrottsutbildningscenter ordnar i praktiska arbetsuppgifter och om studerandenas ställning så att de till tillämpliga delar motsvarar bestämmelserna om inläring i arbetet i fråga om yrkesutbildningen som man kommit överens om med arbetsmarknadsorganisationerna. På basis av de ändringar som föreslås i utkastet till förordning är avsikten att ändra antalet prestationer inom distansundervisning som beaktas vid beräkandet av prestationerna som används som grund för statsandel från 15 till 20 procent. Övriga ändringar som föreslås i förordningen om fritt bildningsarbete bedöms i den framtida beredningen av förordningen. Utgående från responsen i utlåtandena behandlades folkhögskolornas internatform i folkhögskolesektionen i struktur- och finansieringsarbetsgruppen för det fria bildningsarbetet och medlemmarna i sektionen var eniga om att man vill bevara folkhögskolornas lagstadgade internatform.

Till följd av finansministeriets utlåtande har propositionen kompletterats så att effekten på statens budgetutgifter av den eventuella höjningen av priserna per enhet som beror på att läroanstalternas driftskostnader ökar beaktas i beräkandet av priserna per enhet år 2016 och därefter.

5 Samband med andra propositioner

Regeringen har lämnat till riksdagen ett förslag till lagar om ändring av lagen av finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och till vissa lagar som har samband med den RP 258/2014 rd. I propositionen föreslås att 11 § 2—6 mom. i lagen om fritt bildningsarbete ändras i enlighet med riktlinjerna som utstakades i samband med reformen av statsandelsystemet för basservice så att priserna per enhet beräknas varje år i stället för justeringen av kostnaderna som sker vart fjärde år. Därtill upphävs 11 § 8 mom. som onödigt. I denna proposition föreslås att 11 § i lagen om fritt bildningsarbete ändras

helt och hållet. Ändringarna i 11 § i lagen om fritt bildningsarbete som föreslås i regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen av finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och till vissa lagar som har samband med den ska beaktas i lagförslaget enligt denna proposition ifall riksdagen godkänner ändringarna av 11 § 2—6 mom. samt upphävandet av 11 § 8 mom. i lagen om fritt bildningsarbetet som föreslås i RP 258/2014 rd. Upphävandet av 11 § 8 mom. enligt förslaget ska beaktas så att 11 § 9—11 mom. som föreslås i denna proposition blir 8—10 mom., varvid även hänvisningen i den föreslagna 13 § 1 mom. 4 punkten ska ändras på motsvarande sätt.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

3 kap Utbildning

Det föreslås att rubriken för kapitel 3 i lagen om fritt bildningsarbete ändras så att den är konsekvent med rubrikerna för paragraferna i kapitlet. För närvarande är rubriken för kapitlet undervisning.

6 §. Ordnanande av utbildning. I 6 § i den gällande lagen om fritt bildningsarbete föreskrivs om ordnande av undervisning. Enligt förslaget ändras paragrafens rubrik så att det i paragrafen i stället för bestämmelser om ordnande av undervisning föreskrivs om ordnande av utbildning.

Enligt det föreslagna 1 mom. kan utbildningen som föreskrivs i denna lag ordnas i form av när- eller distansundervisning. Studiecirkelerna kan enligt förslaget också framöver ordna undervisning i form av studiecirkel. Såväl när- och distansundervisning som utbildningscentralernas studiecirkel är undervisningsformer som redan är i bruk. Med närundervisning avses undervisning där läraren och den studerande är närvarande samtidigt. I studiecirkelerna ges undervisningen inte av en lärare vid läroanstalten, utan med studiecirkel avses enligt 4 § i den gällande förordningen om fritt bildningsarbete en självständigt studerande grupp som består av minst fem personer som fyllt 15 år och som arbetar minst 10 studiecirkeltimmar och som har anmält sig till en studiecentral enligt dess anvisningar. En studiecirkel väljer en studiehandledare inom sig. Med stöd av bemyndigandet att utfärda förordning som föreslås i paragrafens 4 mom., kan närmare föreskrifter om studiecirkel föreskrivas genom förordning av statsrådet.

Enligt det föreslagna 2 mom. i paragrafen ska läroanstalten utarbeta en verksamhetsplan för ordnandet av utbildning av vilken utbildningsverksamheten i sin helhet framgår. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande 1 mom., enligt vilket läroanstalten ska utarbeta en verksamhetsplan för ordnandet av undervisningen. Avsikten är att genom den föreslagna preciseringen särskilja denna plan från eventuella andra verksamhetspla-

ner. I verksamhetsplanen som beskriver utbildningsverksamheten som helhet kan man presentera de kurser och studielinjer man planerat att ordna. Enligt den föreslagna bestämmelsen i momentet ska en folkhögskola och ett idrottsutbildningscenter därtill utarbeta en läroplan för utbildning som varar minst åtta veckor eller som omfattar distansundervisning eller inläring i arbetet enligt den föreslagna 6 a §. Enligt förslaget ska det av läroplanen framgå innehållet i och omfattningen av den handledda undervisning som läroanstalten ordnar. Därmed skulle läroplanen också fungera som hjälpmedel vid dokumenteringen av distansundervisningen. I läroplanen ska beskrivas om en studerande som får distansundervisning handleds exempelvis genom undervisning i realtid via nätverk, genom respons som sänds per e-post eller på något annat sätt. Avsikten är att med stöd av bemyndigandet i 10 § 2 mom. i denna lag genom förordning av statsrådet föreskriva om att beräkningen av antalet studerandeveckor för distansundervisning ska grunda sig på läroplanen.

I paragrafens 3 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning. Enligt den föreslagna bestämmelsen kan man genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om ordnade av utbildning och om minimilängden för utbildning vid folkhögskolor och idrottsutbildningscenter samt om studiecirkelernas studiecirkel.

6 a §. Inläring i arbetet som ingår i utbildning vid en folkhögskola och ett idrottsutbildningscenter. Till lagen fogas en ny 6 a § med bestämmelser om utbildning som ordnas i praktiska arbetsuppgifter och som ingår i utbildningen vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter, dvs. inläring i arbetet. Enligt paragrafens 1 mom. kan en folkhögskolas eller ett idrottsutbildningscenter utbildning omfatta målinriktad och handled utbildning som ordnas i praktiska arbetsuppgifter och bygger på avtal mellan läroanstalten och en arbetsgivare. Arbetsgivare som avses i paragrafen kan utöver företag vara olika organisationer eller andra aktörer vars verksamhetsområde lämpar sig som inlärningsmiljö för utbildningen inom fritt

bildningsarbete. Typiska miljöer för inläring i arbetet inom fritt bildningsarbete är exempelvis idrottsorganisationer, församlingar samt branscher som inte ingår i systemet med yrkesexamina, såsom verksamhet som närståendevårdare och personlig assistent samt väntjänst. Inläringen i arbetet som genomförs i praktiska arbetsuppgifter ska ha ett tydligt mål med tanke på den studerandes lärande och för att uppnå målet ska inläringen i arbetet vara handledd. Den studerande har inte ett arbetsavtalsförhållande med arbetsgivaren under inläringen i arbetet, om inte den studerande och arbetsgivaren ingått arbetsavtal.

Enligt det föreslagna 2 mom. är villkoret för avtal mellan läroanstalten och arbetsgivaren att arbetsplatsen har tillräcklig verksamhet med tanke på ordnandet av utbildning, nödvändiga arbetsredskap och en personal som är behörig med avseende på yrkesskicklighet, utbildning och arbetserfarenhet och ur vilken man kan utnämna en ansvarig handledare för den studerande. Villkoren som föreskrivs i momentet, såsom kravet på behörig personal och nödvändiga arbetsredskap, ska bedömas med tanke på innehållet i och målen för inläringen i arbetet för en enskild studerande.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att arbetsgivaren svarar för den studerandes arbetarskydd under inläring i arbetet enligt bestämmelser eller föreskrifter om anställdas arbetarskydd även när den studerande och arbetsgivaren inte har ingått arbetsavtal. Läroanstalten är skyldig att meddela arbetsgivaren om ovannämnda arbetarskyddsansvar.

Enligt paragrafens 4 mom. kan man genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om ärenden som ska överenskommas i avtalet mellan läroanstalten och arbetsgivaren.

8 §. Kalkylerad statsandelsgrund. I paragrafen föreskrivs om den kalkylerade statsandelsgrunden till läroanstalterna. Den fås för varje läroanstaltsform genom att priset per enhet multipliceras med prestationerna. Enligt förslaget ändras det inledande stycket i paragrafens 1 mom. så att för driftskostnader för utbildning enligt denna lag vid läroanstalter inom det fria bildningsarbetet betalas statsandel vars årliga grund beräknas enligt

läroanstaltsform i enlighet med 1—5 punkten. I det inledande stycket preciseras därmed att statsandel endast utbetalas för den utbildning som bestäms om i lagen om fritt bildningsarbete. Av 13 § i lagen framgår redan för närvarande att exempelvis avgiftsbelagd serviceverksamhet utgör verksamhet som inte berättigar till statsandel. Enligt 13 § hänförs inte kostnader för läroanstaltens avgiftsbelagda service till driftskostnaderna när priserna per enhet beräknas. Hänvisningen i 1 mom. 5 punkten i paragrafen korrigeras så att den gäller läroanstalten Snellmankorkeakoulu i 2 § 8 mom. i gällande lag. I övrigt motsvarar den föreslagna paragrafen gällande paragraf.

9 §. Statsandelens belopp. Enligt förslaget upphävs bestämmelserna i paragrafens 2 och 4 mom., och att paragrafen av lagtekniska skäl ändras i sin helhet. Enligt gällande 9 § 2 mom. beviljas en huvudman för en folkhögskola statsandel till 70 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §, om den huvudsakliga utbildningsuppgiften enligt tillståndet att driva läroanstalt består i att anordna utbildning för gravt handikappade då övriga huvudmän för folkhögskolor beviljas statsandel till 57 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §. Det föreslås att man slopar den förhöjda statsandelen till folkhögskolor som enligt tillståndet av driva läroanstalt haft i huvudsaklig utbildningsuppgift att ordna nämnda utbildning för gravt handikappade. I praktiken har det funnits två läroanstalter vars huvudsakliga utbildningsuppgift varit att ordna utbildning för gravt handikappade, och med stöd av bestämmelsen har de fått högre statsandel för all utbildning. I och med upphävandet av 9 § 2 mom. i denna lag föreslås även de folkhögskolor som har i huvudsaklig utbildningsuppgift att ordna utbildning för gravt handikappade få statsandel till 57 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §.

Det föreslagna 2 mom. motsvarar gällande 3 mom.

Enligt förslaget upphävs paragrafens 4 mom. I gällande 4 mom. föreskrivs om statsandel som beviljas en studiecentral för studiecirkel som uppfyller villkoren i förordning av statsrådet. Genom ändringen beviljas studiecentralernas studiecirkel inte separat statsandel.

10 §. Fastställande av antalet prestationer som ska användas vid beräkning av statsandelen. Enligt 10 § 1 mom. i gällande lag fastställer undervisnings- och kulturministeriet årligen det antal studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar, undervisningstimmar och studiecirkeltimmar som läggs till grund för beräkningen av statsandelen. I fråga om en sammanslagen läroanstalt fastställs antalet prestationer särskilt för respektive läroanstaltsform. Enligt förslaget preciseras bestämmelsen så att undervisnings- och kulturministeriet årligen inom ramen för statsbudgeten fastställer det antal studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar som läggs till grund för statsandelen. För studiecirkelar beviljas inte längre någon separat statsandel. I flera års tid har fastställandet av antalet prestationer grundat sig på hur antalet uppgivna prestationer fördelat sig mellan läroanstalterna. I fortsättningen är avsikten att, med undantag för sommaruniversiteten, i regel utgå från en konstant fördelningsprincip, så att läroanstalterna inte ska behöva överskrida antalet prestationer för föregående år för att få finansiering.

Det gällande bemyndigandet att utfärda förordning i paragrafens 2 mom. ändras enligt förslaget så att närmare bestämmelser om beräkningen av antalet prestationer kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt förslaget fogas till bemyndigandet att närmare bestämmelser kan utfärdas genom förordning även i fråga om beaktandet av antalet prestationer.

11 §. Pris per enhet. I paragrafen bestäms om priserna per enhet och beräkningen av dem. Enligt förslaget ändras paragrafen i sin helhet av lagtekniska skäl. Enligt förslaget ändras paragrafens 1 mom. så att undervisnings- och kulturministeriet inte längre fastställer priset per studiecirkeltimmar för det följande året. Man slopar den separata statsandelen för studiecirkelar, och lägger antalet undervisningstimmar till grund för studiecentralernas statsandel. I övrigt föreslås inga ändringar i detta moment.

I paragrafens 2 mom. bestäms om beräkningen av priset per enhet för en studerandevecka. Enligt gällande 2 mom. föreskrivs genom förordning av statsrådet om en

minskning av priset per enhet i fråga om studerandeveckor för studerande som bor utanför folkhögskolan. Det föreslås att priset för en studerandevecka för studerande som bor utanför folkhögskolan framöver används som ohöjt pris per enhet för folkhögskolor. Därmed görs det inte längre några nedskrivningar i priset per enhet utgående från studerandeveckor för studerande som bor utanför folkhögskolan. Däremot kan man enligt förslaget genom förordning av statsrådet föreskriva om att höja priset per enhet för studerandeveckor för studerande som bor på folkhögskolan. Övriga i detta moment nämnda grunder på vilka man genom förordning av statsrådet kan föreskriva om höjningar av priset per enhet bibehålls som för närvarande.

Enligt förslaget motsvarar paragrafens 3 mom. gällande 3 mom.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs om priset per enhet för en undervisningstimme vid medborgarinstitutet. Enligt gällande moment graderas priset per enhet i tätt befolkade kommuner på basis av befolkningstätheten i den kommun där medborgarinstitutet finns. Graderingsskalan och en mer exakt beräkning av priset per enhet samt vilka kommuner som anses tätt befolkade föreskrivs genom förordning av statsrådet. Enligt 5 § i förordningen om fritt bildningsarbete bestäms priserna per enhet vid medborgarinstitut till 15 procent högre än vid andra medborgarinstitut när befolkningstätheten i den kommun där institutet är beläget överstiger hundra. Med kommunens befolkningstäthet avses vid beräkning av priset per enhet vid medborgarinstitut befolkningstätheten per landkvadratkilometer vid ingången av det år som föregår finansåret. Enligt förslaget ändras 11 § 4 mom. i denna lag så att befullmäktigandet av genom förordning gradera priserna per enhet i tätt befolkade kommuner slopas. I fortsättningen görs enligt förslaget inga höjningar av priserna per enhet. Momentets hänvisning till 23 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) stryks och till det fogas bemyndigandet från nämnda bestämmelse att genom förordning av statsrådet utfärda bestämmelser om de genomsnittliga priserna per enhet i enlighet med vad som bestäms i

54 § 2 mom. och 57 § i lagen om statsandel för kommunal basservice. I övrigt föreslås bestämmelserna i detta moment motsvara gällande 4 mom.

Bestämmelserna i paragrafens 5—9 mom. föreslås motsvara bestämmelserna i gällande 5—9 mom.

Den gällande lydelsen i paragrafens 10 mom. ändras enligt förslaget så att paragrafen ska gälla bestämmandet av priserna per enhet för folkhögskolor, eftersom man inte längre ska företa höjningar av priserna per enhet för medborgarsinstitut. Därtill föreslår man att lydelsen ändras så att den bättre ska motsvara den modell som för närvarande används för att beräkna priserna per enhet där institutspecifika priser per enhet räknas så att de sammanräknade produkterna av antalet studerandeveckor som fastställts institutspecifikt och priserna per enhet som fastställs institutspecifikt motsvarar ett belopp som räknas utgående från det genomsnittliga priset per enhet som anges i 2 mom.

I paragrafens 11 mom. bestäms om priset per enhet för utbildning inom det fria bildningsarbetet vid Snellman-korkeakoulu. Enligt förslaget korrigeras hänvisningen till 2 § i lagen. Enligt gällande 11 mom. är priset per enhet vid Snellman-korkeakoulu detsamma som det ograderade priset per enhet för folkhögskolor. Priset per enhet minskas med det belopp som motsvarar internatens andel, enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet. Enligt förslaget ska det ograderade priset per enhet för folkhögskolan motsvara priset per enhet för studerande som bor utanför folkhögskolan. Därmed ska myndigandet att utfärda förordning i 11 mom. slopas eftersom det inte längre behövs. I övrigt motsvarar det föreslagna momentet gällande 11 mom.

11 b §. *Avdrag som görs i läroanstalternas genomsnittliga pris per enhet.* Det föreslås att till lagen fogas en ny 11 b §, i vilken det bestäms om det avdrag som görs i det genomsnittliga priset per enhet som beräknats enligt 11 §. Avsikten är att effekten på läroanstalternas priser per enhet av den så kallade indexfrysning för åren 2013 och 2014 som bestäms om i 12 a § som fogats till lagen temporärt görs bestående. I enlighet med den temporärt gällande 12 a § och med avvikelse

från det som bestäms i 11 § 1 mom. och 12 § om beaktandet av kostnadsnivån vid bestämmandet av priserna per enhet som avses i 11 § och vid beräkandet av ett medborgarinstitut genomsnittliga pris per enhet beaktas inte i priserna per enhet och i ett medborgarinstituts genomsnittliga pris per enhet de justeringar enligt kostnadsnivån åren 2013 och 2014 som avses i 54 § 2 mom. punkt 2 och 3 i lagen om statsandel för kommunal basservice och inte justeringen år 2015 som avses i nämnda punkt 3. Paragrafen gäller till den 31 december 2015.

Enligt 1 mom. i den föreslagna 11 b § avdras från det genomsnittliga priset per enhet som beräknats enligt 11 § för en folkhögskolas studerandevecka 8,00 euro, för ett riksomfattande idrottsutbildningscenter studerandedygn 2,37 euro, för ett medborgarinstituts undervisningstimme 2,23 euro, för ett sommaruniversitetets undervisningstimme 4,22 euro och för en studiecentrals undervisningstimme 2,45 euro.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska det genomsnittliga priset per enhet för en studerandevecka, ett studerandedygn och en undervisningstimme, trots vad som bestäms i 1 mom., vara minst på nivån för det genomsnittliga priset per enhet finansåret 2015. Syftet med momentet är att förhindra att besparingarna upprepas i de genomsnittliga priserna per enhet som justerats och beräknats utgående från de faktiska kostnaderna.

13 §. *Kostnader som inte ska beaktas vid beräkningen av priser per enhet.* I paragrafens 1 mom. ingår bestämmelser om vilka kostnader som inte anses vara driftskostnader vid beräkningen av priserna per enhet. Det föreslås att punkterna i momentet ändras så att den gällande 1 a punkten, där det bestäms om att mervärdesskatt som ingår i anskaffningspriset för varor och tjänster inte beaktas vid beräkandet av priser per enhet, blir den nya 2 punkten, att den gällande 2 punkten blir den nya 3 punkten, att den gällande 3 punkten blir den nya 4 punkten, att den gällande 4 punkten blir den nya 5 punkten, att den gällande 5 punkten blir den nya 6 punkten, att den gällande 6 punkten blir den nya 7 punkten och att den gällande 7 punkten blir den nya 8 punkten. Enligt den gällande 3 punkten hänförs inte hyror som avses i 11 §

10 mom. till sådana driftskostnader som ingår i beräkningen av priserna per enhet. Enligt förslaget skulle bestämmelsen vara i den nya 4 punkten. Med bestämmelsen avses en höjning av priset per enhet när ett idrottsutbildningscenter med beaktande av verksamhetens omfattning i väsentlig utsträckning arbetar i hyrda lokaler. Bestämmelser om detta ingår i gällande 11 § 9 mom., och hänvisningen i 13 § 4 punkten ska enligt förslaget korrigeras på motsvarande sätt.

Enligt gällande 2 mom. ska man vid beräkningen av priset för en undervisningstimme inte beakta kostnaderna för studiecirkelverksamhet. Eftersom man enligt förslaget inte längre ska bevilja någon särskild statsandel för studiecirkel, föreslås att bestämmelsen i 13 § 2 mom. upphävs, vilket innebär att kostnaderna för studiecirkel ska beaktas vid beräkningen av priserna per enhet för studiecentraler enligt 11 § 6 mom. Det föreslagna 2 mom. motsvarar gällande 3 mom. De föreslagna 3—4 mom. motsvarar gällande 4—5 mom.

13 a §. *Beaktande av mervärdesskatten i priserna per enhet för huvudmännen för privata läroanstalter.* I paragrafens 2 mom. bestäms att höjningen av priset per enhet för huvudmännen för privata läroanstalter på basis av mervärdesskatten inte beaktas när det genomsnittliga priset per enhet fastställs för medborgarinstituten i enlighet med 23 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och inte heller när priserna per enhet för medborgarinstituten bestäms enligt 2 mom. i nämnda paragraf. Enligt förslaget ändras momentet så att det hänvisar till 11 § 4 mom. som enligt förslaget bestämmer om fullmakt att bestämma de för medborgarinstituten genomsnittliga priserna per enhet genom förordning av statsrådet.

21 §. *Skyldighet att lämna uppgifter samt granskning.* Enligt paragrafens 1 mom. ska huvudmannen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete till statsbidragsmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för att fastställa finansieringen enligt denna lag och uppgifter om verksamhetens omfattning. Enligt momentets bemyndigande att utfärda förordning utfärdas närmare bestämmelser om lämnande av sådana uppgifter genom förordning av undervisnings- och kulturmini-

steriet. Den förordning av undervisnings- och kulturministeriet som avses i momentet har inte utfärdats. Momentets bemyndigande att utfärda förordning ska enligt förslaget ändras så att närmare bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter kan utfärdas genom förordning av statsrådet, varvid bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter kan fogas till förordningen om fritt bildningsarbete.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

De föreslagna ändringarna i lagen om fritt bildningsarbete förutsätter ändringar i förordningen om fritt bildningsarbete.

Enligt det föreslagna bemyndigandet om att utfärda förordning i 6 § 2 mom. i lagen kan närmare bestämmelser om ärenden som ska överenskommas i avtalet om inlärnin g arbetet mellan läroanstalten och arbetsgivar en utfärdas genom förordning av statsrådet. Ärenden som genom bestämmelser i en så dan förordning ska överenskommas i avtalet gäller avtalsparternas uppgifter, innehållet i handledningen av studerande, utbildningens mål och ordnandet av inlärnin gen, ansvar och försäkringar i fråga om säkerhet, olyckor och skadestånd samt andra nödvändiga frågor som hänför sig till ordnandet av utbildning en.

Enligt det föreslagna 6 § 4 mom. kan när mare bestämmelser om ordnade av utbild ning och minimilängden för utbildning vid folkhögskolor och idrottsutbildningscenter samt om studiecentralernas studiecirkel utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt 1 § i gällande förordning om fritt bild ningsarbete är minimilängden för utbildning som folkhögskolor och riksomfattande id rottsutbildningscenter anordnar i en studiepe riod 15 undervisningstimmar. Avsikten är att ändra 1 § i förordningen så att minimiläng den för utbildning som folkhögskolor och riksomfattande idrottsutbildningscenter an ordnar i en studieperiod är 10 undervisnings timmar. Därtill föreslås en bestämmelse i paragrafen om att undervisningen ska delas upp på minst två på varandra följande dagar så att undervisning ges i genomsnitt minst fem timmar per dag. Dessutom föreslås att 2 § 4 mom. ändras så att det till distansun-

dervisning och inläring i arbetet vid folkhögskolor och idrottsutbildningscenter, som grundar sig på läroanstaltens läroplan, ska höra en eller flera perioder av närundervisning på minst tio timmar var.

I 10 § i lagen, där det föreskrivs om fastställandet av antalet prestationer som ligger till grund för beräkningen av statsandelen föreslås att man på motsvarande sätt som för närvarande föreskriver om ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om beräkningen av antalet prestationer. Enligt förslaget fogas till bemyndigandet att man genom förordning kan utfärda närmare bestämmelser också om beaktandet av antalet prestationer. I 2 § i den gällande förordningen om fritt bildningsarbete föreskrivs om beräkning av prestationer vid folkhögskolor och idrottsutbildningsinstitut. Enligt paragrafens 1 mom. avses med en studerandevecka en studerandes studier vid en folkhögskola under fem arbetsdagar då studeranden har fått handledd undervisning under i medeltal minst fem timmar per dag. Kortare och längre studieperioder förvandlas till studerandeveckor genom att antalet arbetsdagar divideras med fem. Avsikten är att till momentet foga att i distansundervisning som ersätter närundervisning avses med en studievecka en arbetsmängd som uppskattats till 40 timmar på basis av den studerandes läroplan.

Enligt 2 § 4 mom. i den gällande förordningen när de studerandeveckor och de studerandedygn som ligger till grund för statsandelen beräknas, ska man beakta 60 procent av de studerandeveckor som enligt 1 mom. och de studerandedygn enligt 3 mom. som ingår i de distansstudier som ersätter närundervisning vid en folkhögskola eller ett riksomfattande idrottsutbildningscenter och grundar sig på verksamhetsplanen. Enligt förslaget ändras momentet så att om distansundervisning inte anges som utbildningsuppgift i en folkhögskolas eller ett riksomfattande idrottsutbildningscenters tillstånd att driva läroanstalt, beaktas vid beräkningen av studerandeveckorna eller studerandedygnen som ligger till grund för läroanstaltens statsandel av studerandeveckorna eller studerandedygnen för distansundervisning eller inläring i arbetet totalt högst 20 procent av läroanstal-

tens alla faktiska studerandeveckor eller studerandedygn för närundervisning.

Enligt den föreslagna ändringen av 11 § 2 mom. i lagen ska det inte längre företas någon minskning av priset per enhet i fråga om studerandeveckorna för studerande som bor utanför folkhögskolan. Däremot kan man enligt förslaget genom förordning av statsrådet föreskriva om höjning av priset per enhet på basis av antalet studerande som bor på folkhögskolan. Avsikten är att genom förordning av statsrådet föreskriva att priset per enhet för en studerandevecka är 30 procent högre ifråga om studerande som bor på folkhögskolan. Övriga grunder för en höjning av priserna per enhet i 11 § 2 mom. bibehålls på nuvarande nivå, men avsikten är att genom förordning av statsrådet höja beloppet på höjningarna så att det motsvarar effekten av priset på externat som läggs till grund för priset per enhet. Avsikten är att genom förordning av statsrådet föreskriva att höjningen av priset per enhet för utbildning som ordnas för gravt handikappade uppgår till 97 procent för folkhögskolor vars huvudsakliga utbildningsuppgift är att ordna utbildning för gravt handikappade och 32 procent för folkhögskolor vars utbildningsuppgift delvis är att ordna utbildning för gravt handikappade. I 3 § 3 mom. i förordningen om fritt bildningsarbete föreskrivs om höjning av priset per enhet per studerandevecka vid en folkhögskola är en del av utbildningsuppgiften enligt tillståndet att driva läroanstalten är utbildning avsedd för aktivt medborgarskap i arbetslivet och för utveckling av arbetsförhållandena, eller någon annan särskild utbildningsuppgift som av särskilda skäl har fastställts i tillståndet att driva läroanstalten och avsikten är att höja priset per enhet med 26 procent beträffande denna utbildning.

I en bilaga till denna proposition ingår ett utkast till statsrådets förordning om ändring av förordningen om fritt bildningsarbete.

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2016. Avsikten är att det nya finansieringssystemet för fritt bildningsarbete ska tas i bruk 2016. Detta innebär att man enligt förslaget tillämpar bestämmelserna om statsandel och

beräkandet av priset per enhet i 9—11, 11 b, 13 § och 13 a § 2 mom. i denna lag för första gången för de statsandelar som ska beviljas för finansåret 2016.

Den statsandel som beviljas och utbetalas till folkhögskolorna för 2016 ska enligt förslaget bestämmas enligt samma procentuella statsandel för alla folkhögskolor, och priserna per enhet som räknas ut för året ska motsvara priset för studerandeveckorna för studerande som inte bor på folkhögskolan. För dem som bor på folkhögskolan ska priserna

per enhet höjas med den i förordningen föreskrivna förhöjningen.

För medborgarinstituten beräknas statsandelen för 2016 enligt förslaget med ett enda pris per enhet.

Beaktandet av kostnaderna för studiecentralernas studiecirklar vid beräkandet av priset per enhet för en undervisningstimme ska ske när priser per enhet för finansåret 2016 beräknas utgående från kostnadsuppgifter för 2013.

Lag

om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) rubriken för 3 kap, 6, 8-11, och 13 §, 13 a § 2 mom. samt 21 § 1 mom., av dem 8 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 704/2002, 9 § sådan den lyder i lagarna 1200/2005 och 1103/2010, 10 och 11 § samt 21 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1103/2010, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1390/2001, 1200/2005, 1765/2009 och 1103/2010 och 13 a § 2 mom. sådan den lyder i lag 1765/2009 samt *fogas* till lagen en ny 6 a § och en ny 11 b § som följer:

3 Kap

Utbildning

6 §

Ordnande av utbildning

Utbildning som föreskrivs om i denna lag kan ordnas som när- eller distansundervisning. Vid studiecentraler kan utbildning också ordnas i studiecirklar.

För ordnande av utbildningen ska läroanstalten göra upp en verksamhetsplan där utbildningsverksamhetens helhet framgår. En folkhögskola och ett idrottsutbildningscenter ska dessutom utarbeta en läroplan för utbildning som varar minst åtta veckor eller som omfattar distansundervisning eller sådan inläring i arbetet som avses i 6 a §. Av läroplanen ska framgå innehållet i och omfattningen av handledd undervisning som ordnas av läroanstalten.

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om ordnande av utbildning och minimilängden för utbildning i folkhögskolor och idrottsutbildningscenter samt om studiecentralernas studiecirklar.

6 a §

Inläring i arbetet som ingår i utbildning vid en folkhögskola och ett idrottsutbildningscenter

I utbildningen vid en folkhögskola och ett idrottsutbildningscenter kan ingå målinriktad och handledd utbildning som ordnas i praktiska arbetsuppgifter (*inläring i arbetet*) på en arbetsplats och bygger på avtal mellan läroanstalten och arbetsgivaren. Under inläringen i arbetet står den studerande inte ett arbetsavtalsförhållande till arbetsgivaren om inte den studerande och arbetsgivaren separat ingått arbetsavtal.

En förutsättning för att ett avtal ska kunna ingås mellan läroanstalten och arbetsgivaren är att arbetsplatsen har en med hänsyn till ordnande av utbildning tillräcklig verksamhet, nödvändiga arbetsredskap samt en personal som är kompetent med avseende på yrkesskicklighet, utbildning och arbetserfarenhet och inom vilken ansvarig handledare för den studerande kan utses.

Arbetsgivaren svarar under inläring i arbetet för den studerandes arbetarskydd enligt bestämmelserna om arbetarskydd även när den studerande och arbetsgivaren inte har ingått arbetsavtal. Läroanstalten är skyldig att meddela arbetsgivaren om ovannämnda arbetarskyddsansvar.

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om de frågor som ska regleras i ett avtal mellan en läroanstalt och en arbetsgivare.

8 §

Kalkylerad statsandelsgrund

För driftskostnader för utbildning som föreskrivs om i denna lag vid läroanstalter inom det fria bildningsarbetet betalas statsandel, vars årliga grund beräknas

1) i en folkhögskola genom att det för folkhögskolan fastställda antalet studerandeveckor multipliceras med det per studerandevecka bestämda priset per enhet,

2) i ett riksomfattande idrottsutbildningscenter genom att det för idrottsutbildningscentret fastställda antalet studerandedygn multipliceras med det per studerandedygn bestämda priset per enhet,

3) i ett regionalt idrottsutbildningscenter genom att det för idrottsutbildningscentret fastställda antalet studerandedagar multipliceras med det per studerandedag bestämda priset per enhet,

4) i en studiecentral, ett medborgarinstitut och ett sommaruniversitet genom att det för studiecentralen, medborgarinstitutet och sommaruniversitetet fastställda antalet undervisningstimmar multipliceras med de per undervisningstimme bestämda priserna per enhet för respektive läroanstaltsform,

5) i den läroanstalt som avses i 2 § 8 mom. genom att det för läroanstalten fastställda antalet studerandeveckor multipliceras med det per prestation bestämda priset per enhet, enligt vad som föreskrivs nedan.

I en sammanslagen läroanstalt fås den kalkylerade statsandelsgrunden genom sammanräkning av de statsandelsgrunder som beräknats enligt 1 mom. för olika läroanstaltsformer.

9 §

Statsandelens belopp

Huvudmän för folkhögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet beviljas statsandel till 57 procent samt huvudmän för studiecentraler och idrottsutbildningscenter till 65 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §. Huvudmannen för den läroanstalt som avses i 2 § 8 mom. beviljas statsandel till 57 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §.

I en sammanslagen läroanstalt bestäms statsandelsprocenten särskilt för respektive läroanstaltsform.

10 §

Fastställande av antalet prestationer som ska användas vid beräkning av statsandelen

Undervisnings- och kulturministeriet fastställer årligen inom ramen för statsbudgeten det antal studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av statsandelen. I fråga om en sammanslagen läroanstalt fastställs antalet prestationer särskilt för respektive läroanstaltsform.

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om beräkningen och beaktandet av antalet prestationer som läggs till grund för beräkningen av statsandelen.

11 §

Pris per enhet

Undervisnings- och kulturministeriet bestämmer priserna per enhet i fråga om studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar för det följande året. Priserna per enhet bestäms enligt den beräknade kostnadsnivån för finansåret.

Priset per enhet för en studerandevecka vid folkhögskolorna beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid folkhögskolorna under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet studerandeveckor i folkhögskolorna samma år. Till driftskostnaderna räknas de avskrivningar för verksamhet som gäller fritt bildningsarbete som folkhögskolornas huvudmän gjort enligt bokföringen. Genom förordning av statsrådet utfärdas vid behov närmare bestämmelser om hur avskrivningarna räknas in i driftskostnaderna. Genom förordning av statsrådet kan bestämmelser

utfärdas om höjning av priset per enhet för en studerandevecka på basis av de studerande som bor på folkhögskolan. Genom förordning av statsrådet kan dessutom bestämmelser utfärdas om höjning av priset per enhet i sådana folkhögskolor där den huvudsakliga utbildningsuppgiften eller en del av utbildningsuppgiften enligt huvudmannens tillstånd att driva läroanstalt är utbildning som är avsedd för gravt handikappade eller en del av utbildningsuppgiften är utbildning vars syfte är att främja aktivt medborgarskap i arbetslivet och utvecklande av arbetsförhållandena eller någon annan särskild utbildningsuppgift som av särskilda skäl har angetts i tillståndet att driva läroanstalt.

Priset per enhet för ett studerandedygn vid de riksomfattande idrottsutbildningscentren beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid idrottsutbildningscentren under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet studerandedygn i idrottsutbildningscentren samma år. Priset per enhet för en studerandedag vid de regionala idrottsutbildningscentren bestäms årligen inom ramen för anslaget i statsbudgeten.

Priset per enhet för en undervisningstimme vid medborgarinstituten beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid medborgarinstituten under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid instituten samma år. Till driftskostnaderna räknas de avskrivningar för verksamhet som gäller fritt bildningsarbete som medborgarinstitutens huvudmän gjort enligt bokföringen. Genom förordning av statsrådet utfärdas vid behov närmare bestämmelser om hur avskrivningarna räknas in i driftskostnaderna. Medborgarinstitutens genomsnittliga pris per enhet för en undervisningstimme bestäms årligen genom förordning av statsrådet med iakttagande av bestämmelserna i 54 § 2 mom. och 57 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009).

Priset per enhet för en undervisningstimme vid sommaruniversiteten beräknas

vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid sommaruniversiteten under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid sommaruniversiteten samma år. Till driftskostnaderna räknas de avskrivningar för verksamhet som gäller fritt bildningsarbete som sommaruniversitetens huvudmän gjort enligt bokföringen. Genom förordning av statsrådet utfärdas vid behov närmare bestämmelser om hur avskrivningarna räknas in i driftskostnaderna.

Priset per enhet för en undervisningstimme vid studiecentralerna beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid studiecentralerna under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid studiecentralerna samma år. Till driftskostnaderna räknas de avskrivningar för verksamhet som gäller fritt bildningsarbete som studiecentralernas huvudmän gjort enligt bokföringen. Genom förordning av statsrådet utfärdas vid behov närmare bestämmelser om hur avskrivningarna räknas in i driftskostnaderna.

I en sammanslagen läroanstalt beräknas priserna per enhet särskilt för de olika läroanstaltsformerna.

Under andra år än de som avses i 2—6 mom. bestäms priset per enhet så att det är lika med priset per enhet för det föregående året.

Om ett idrottsutbildningscenter med beaktande av verksamhetens omfattning i väsentlig utsträckning arbetar i hyrda lokaler, kan priset per enhet årligen höjas med ett belopp som räknas ut så att den årshyra som undervisnings- och kulturministeriet fastställt som grund för beräkningen av statsandelen divideras med antalet studerandedygn enligt 10 §.

Priserna per enhet enligt 2 mom. ska bestämmas så att beloppen som används som grund för finansieringen och som beräknats enligt priserna per enhet sammanlagt motsvarar beloppen som beräknas utifrån de genomsnittliga priserna per enhet.

Priset per enhet för en läroanstalt som avses i 2 § 8 mom. är det samma som det ohöjda priset per enhet för folkhögskolor.

Genom förordning av statsrådet kan bestämmelser utfärdas om höjning av priset per enhet på basis av en specialuppgift som ålagts i utbildningsuppgiften. I fråga om mervärdesskatten iakttas vad som föreskrivs i 13 a §.

11 b §

Avdrag som görs i läroanstalternas genomsnittliga pris per enhet

Från det genomsnittliga priset per enhet som beräknas enligt 11 § ovan avdras:

- 1) för en folkhögskolas studerandevecka 8,00 euro,
- 2) för ett riksomfattande idrottsutbildningscenters studerandedygn 2,37 euro,
- 3) för ett medborgarinstituts undervisningstimme 2,23 euro,
- 4) för ett sommaruniversitetets undervisningstimme 4,22 euro,
- 5) för en studiecentrals undervisningstimme 2,45 euro.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. ska det genomsnittliga priset per enhet för en studerandevecka, ett studerandedygn och en undervisningstimme, vara minst på nivån för det genomsnittliga priset per enhet finansåret 2015.

13 §

Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet

När priserna per enhet beräknas hänförs inte följande kostnader till driftskostnaderna:

- 1) kostnader för anläggningsprojekt och kostnader för förvärv eller hyrning av markområden,
- 2) mervärdesskatt som ingår i anskaffningspriset för varor och tjänster,
- 3) kostnader för skötsel av lån eller kalkylerade räntor och avskrivningar,
- 4) hyror som avses i 11 § 9 mom.,
- 5) kostnader för vilka statsfinansiering beviljas med stöd av någon annan lag,
- 6) avgifter till den som ordnar verksamhet enligt denna lag och den lag som nämns i 1 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, om de kostnader som förorsakas anordnaren av den verksamhet som utgör grunden för avgifterna beaktas när priserna per enhet räknas ut,
- 7) kostnader för läroanstaltens avgiftsbelagda service, samt
- 8) andra kostnader än sådana som direkt hänför sig till läroanstaltens interna förvaltning.

De driftskostnader för vilka finansiering beviljas ur Europeiska unionens budget får räknas som driftskostnader som ska finansieras med stöd av denna lag till den del dessa inte täcks av den finansiering som beviljas ur Europeiska unionens budget och den motsvarande särskilda nationella finansieringen enligt statsbudgeten.

Från driftskostnaderna för läroanstalterna enligt 2 § 1 mom. avdras ett belopp som motsvarar de statsandelar som med stöd av 14 § under det år kostnaderna beräknas har beviljats läroanstalternas huvudmän för verksamheten i fråga.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. 3 punkten tillämpas bestämmelserna i 11 § 2 och 4—6 mom. på de avskrivningar med anknytning till fritt bildningsarbete som huvudmännen för folkhögskolor, medborgarinstitut, sommaruniversitet och studiecentraler gjort enligt bokföringen.

13 a §

*Beaktande av mervärdesskatten i priserna
per enhet för huvudmännen för privata
läroanstalter*

Höjningen enligt 1 mom. beaktas inte när
det genomsnittliga priset per enhet fast-
ställs för medborgarinstituten enligt 11 § 4
mom.

21 §

*Skyldighet att lämna upplysningar samt
granskning*

Helsingfors den 4 december 2014

Huvudmannen för läroanstalterna för
fritt bildningsarbete ska till statsbidrags-
myndigheten lämna de uppgifter som be-
hövs för att fastställa finansieringen enligt
denna lag och uppgifter om verksamhetens
omfattning. Genom förordning av statsrådet
får närmare bestämmelser utfärdas om
lämnande av dessa uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna om statsandel och be-
räkning av priset per enhet i 9—11, 11 b,
13 § och 13 a § 2 mom. tillämpas första
gången på statsandel som beviljas för fi-
nansåret 2016.

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Undervisnings- och kommunikationsminister *Krista Kiuru*

*Bilagor
Parallelltext*

Lag

om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) rubriken för 3 kap, 6, 8-11, och 13 §, 13 a § 2 mom. samt 21 § 1 mom., av dem 8 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 704/2002, 9 § sådan den lyder i lagarna 1200/2005 och 1103/2010, 10 och 11 § samt 21 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1103/2010, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1390/2001, 1200/2005, 1765/2009 och 1103/2010 och 13 a § 2 mom. sådan den lyder i lag 1765/2009 samt *fogas* till lagen en ny 6 a § och en ny 11 b § som följer:

Gällande lydelse

3 Kap

Undervisning

6 §

Ordnande av undervisning

Läroanstalten skall göra upp en verksamhetsplan för ordnandet av undervisningen.

Om minimilängden för utbildning i folkhögskolor och idrottsutbildningscenter bestäms genom förordning.

Föreslagen lydelse

3 Kap

Utbildning

6 §

Ordnande av utbildning

Utbildning som föreskrivs om i denna lag kan ordnas som när- eller distansundervisning. Vid studiecentraler kan utbildning också ordnas i studiecirklar.

För ordnande av utbildningen ska läroanstalten göra upp en verksamhetsplan där utbildningsverksamhetens helhet framgår. En folkhögskola och ett idrottsutbildningscenter ska dessutom utarbeta en läroplan för utbildning som varar minst åtta veckor eller som omfattar distansundervisning eller sådan inlärning i arbetet som avses i 6 a §. Av läroplanen ska framgå innehållet i och omfattningen av handledd undervisning som ordnas av läroanstalten.

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om ordnande av utbildning och minimilängden för utbildning i folkhögskolor och idrottsutbildningscenter samt om studiecentralernas studiecirklar.

6 a §

***Inlärnin g i arbetet som ingår i utbildning
vid en folkhögskola och ett idrottsutbild-
ningscenter***

*I utbildningen vid en folkhögskola och ett idrottsutbildningscenter kan ingå målinriktad och handledd utbildning som ordnas i praktiska arbetsuppgifter (**inlärnin g i arbetet**) på en arbetsplats och bygger på avtal mellan läroanstalten och arbetsgivaren. Under inlärnin gen i arbetet står den studerande inte ett arbetsavtalsförhållande till arbetsgivaren om inte den studerande och arbetsgivaren separat ingått arbetsavtal.*

En förutsättning för att ett avtal ska kunna ingås mellan läroanstalten och arbetsgivaren är att arbetsplatsen har en med hänsyn till ordnande av utbildning tillräcklig verksamhet, nödvändiga arbetsredskap samt en personal som är kompetent med avseende på yrkesskicklighet, utbildning och arbetserfarenhet och inom vilken ansvarig handledare för den studerande kan utses.

Arbetsgivaren svarar under inlärnin g i arbetet för den studerandes arbetarskydd enligt bestämmelserna om arbetarskydd även när den studerande och arbetsgivaren inte har ingått arbetsavtal. Läroanstalten är skyldig att meddela arbetsgivaren om ovannämnda arbetarskyddsansvar.

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om de frågor som ska regleras i ett avtal mellan en läroanstalt och en arbetsgivare.

8 §

Kalkylerad statsandelsgrund

Den årliga statsandelsgrunden till läroanstalter inom det fria bildningsarbetet beräknas

1) i en folkhögskola genom att det för folkhögskolan fastställda antalet studerandeveckor multipliceras med det per studerandevecka bestämda priset per enhet,

2) i ett riksomfattande idrottsutbildningscenter genom att det för idrottsutbildningscentret fastställda antalet studerandedygn

8 §

Kalkylerad statsandelsgrund

För driftskostnader för utbildning som föreskrivs om i denna lag vid läroanstalter inom det fria bildningsarbetet betalas statsandel, vars årliga grund beräknas

1) i en folkhögskola genom att det för folkhögskolan fastställda antalet studerandeveckor multipliceras med det per studerandevecka bestämda priset per enhet,

2) i ett riksomfattande idrottsutbildningscenter genom att det för idrottsutbildningscentret fastställda antalet studerandedygn

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

multiplieras med det per studerandedygn bestämda priset per enhet,

3) i ett regionalt idrottsutbildningscenter genom att det för idrottsutbildningscentret fastställda antalet studerandedagar multipliceras med det per studerandedag bestämda priset per enhet,

4) i en studiecentral, ett medborgarinstitut och ett sommaruniversitet genom att det för studiecentralen, medborgarinstitutet och sommaruniversitetet fastställda antalet undervisningstimmar multipliceras med de per undervisningstimme bestämda priserna per enhet för respektive läroanstaltsform, samt

5) i den läroanstalt som avses i 2 § 7 mom. genom att det för läroanstalten fastställda antalet studerandeveckor multipliceras med det per prestation bestämda priset per enhet, enligt vad som föreskrivs nedan.

I en sammanslagen läroanstalt fås den kalkylerade statsandelsgrunden genom sammanräkning av de statsandelsgrunder som beräknats enligt 1 mom. för olika läroanstaltsformer.

9 §

Statsandelens belopp

Huvudmän för folkhögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet beviljas statsandel till 57 procent samt huvudmän för studiecentraler och idrottsutbildningscenter till 65 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §. Huvudmännen för den läroanstalt som avses i 2 § 7 mom. beviljas statsandel till 57 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §.

En huvudman för en folkhögskola beviljas dock statsandel till 70 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §, om den huvudsakliga utbildningsuppgiften enligt tillståndet att driva läroanstalt består i att anordna utbildning för gravt handikappade.

I en sammanslagen läroanstalt bestäms statsandelsprocenten särskilt för respektive läroanstaltsform.

För studiecirklar som uppfyller villkoren i en förordning av statsrådet beviljas en studiecentral statsandel till ett belopp som fås när det för studiecentralen fastställda antalet studiecirkelstimmar multipliceras med det av

multiplieras med det per studerandedygn bestämda priset per enhet,

3) i ett regionalt idrottsutbildningscenter genom att det för idrottsutbildningscentret fastställda antalet studerandedagar multipliceras med det per studerandedag bestämda priset per enhet,

4) i en studiecentral, ett medborgarinstitut och ett sommaruniversitet genom att det för studiecentralen, medborgarinstitutet och sommaruniversitetet fastställda antalet undervisningstimmar multipliceras med de per undervisningstimme bestämda priserna per enhet för respektive läroanstaltsform,

5) i den läroanstalt som avses i 2 § 8 mom. genom att det för läroanstalten fastställda antalet studerandeveckor multipliceras med det per prestation bestämda priset per enhet, enligt vad som föreskrivs nedan.

I en sammanslagen läroanstalt fås den kalkylerade statsandelsgrunden genom sammanräkning av de statsandelsgrunder som beräknats enligt 1 mom. för olika läroanstaltsformer.

9 §

Statsandelens belopp

Huvudmän för folkhögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet beviljas statsandel till 57 procent samt huvudmän för studiecentraler och idrottsutbildningscenter till 65 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §. Huvudmännen för den läroanstalt som avses i 2 § 8 mom. beviljas statsandel till 57 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §.

I en sammanslagen läroanstalt bestäms statsandelsprocenten särskilt för respektive läroanstaltsform.

undervisnings- och kulturministeriet årligen bestämda priset per studiecirkelestimme.

10 §

Fastställande av antalet prestationer som ska användas vid beräkning av statsandelen

Undervisnings- och kulturministeriet fastställer årligen det antal studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar, undervisningstimmar och *studiecirkeltimmar* som läggs till grund för beräkningen av statsandelen. I fråga om en sammanslagen läroanstalt fastställs antalet prestationer särskilt för respektive läroanstaltsform.

Närmare bestämmelser om beräkningen av antalet prestationer utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Pris per enhet

Undervisnings- och kulturministeriet bestämmer priserna per enhet i fråga om studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar samt priset per *studiecirkeltimmar* för det följande året. Priserna per enhet bestäms enligt den beräknade kostnadsnivån för finansåret.

Priset per enhet för en studerandevecka vid folkhögskolorna beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid folkhögskolorna under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet studerandeveckor i folkhögskolorna samma år. Till driftskostnaderna räknas de avskrivningar för verksamhet som gäller fritt bildningsarbete som folkhögskolornas huvudmän gjort enligt bokföringen. Genom förordning av statsrådet föreskrivs vid behov om inberäkandet av avskrivningar i driftskostnaderna. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om höjning av priset per enhet i sådana folkhögskolor där den huvudsakliga utbildningsuppgiften eller en del av utbildningsuppgiften enligt huvudmannens tillstånd att driva läroanstalt är utbildning som är av-

10 §

Fastställande av antalet prestationer som ska användas vid beräkning av statsandelen

Undervisnings- och kulturministeriet fastställer årligen *inom ramen för statsbudgeten* det antal studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av statsandelen. I fråga om en sammanslagen läroanstalt fastställs antalet prestationer särskilt för respektive läroanstaltsform.

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om beräkningen och beaktandet av antalet prestationer som läggs till grund för beräkningen av statsandelen.

11 §

Pris per enhet

Undervisnings- och kulturministeriet bestämmer priserna per enhet i fråga om studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar för det följande året. Priserna per enhet bestäms enligt den beräknade kostnadsnivån för finansåret.

Priset per enhet för en studerandevecka vid folkhögskolorna beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid folkhögskolorna under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet studerandeveckor i folkhögskolorna samma år. Till driftskostnaderna räknas de avskrivningar för verksamhet som gäller fritt bildningsarbete som folkhögskolornas huvudmän gjort enligt bokföringen. Genom förordning av statsrådet *utfärdas* vid behov *närmare* bestämmelser om hur avskrivningarna räknas in i driftskostnaderna. *Genom förordning av statsrådet kan bestämmelser utfärdas om höjning av priset per enhet för en studerandevecka på basis av de studerande som bor på folkhögskolan. Genom förordning av statsrådet kan dessutom bestämmel-*

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

sedd för gravt handikappade eller en del av utbildningsuppgiften är utbildning som är avsedd för aktivt medborgarskap i arbetslivet och för utveckling av arbetsförhållandena eller någon annan särskild utbildningsuppgift som av särskilda skäl har fastställts i tillståndet att driva läroanstalt. *Genom förordning av statsrådet föreskrivs också om en minskning av priset per enhet i fråga om studerandeweckor för studerande som bor utanför folkhögskolan.*

Priset per enhet för ett studerandedygn vid de riksomfattande idrottsutbildningscentren beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid idrottsutbildningscentren under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet studerandedygn i idrottsutbildningscentren samma år. Priset per enhet för en studerandedag vid de regionala idrottsutbildningscentren bestäms årligen inom ramen för anslaget i statsbudgeten.

Priset per enhet för en undervisningstimme vid medborgarinstituten beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid medborgarinstituten under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid instituten samma år. Till driftskostnaderna räknas de avskrivningar för verksamhet som gäller fritt bildningsarbete som medborgarinstitutens huvudmän gjort enligt bokföringen. Genom förordning av statsrådet föreskrivs vid behov om inberäkning av avskrivningar i driftskostnaderna. *Priserna per enhet för medborgarinstitut graderas i tätt befolkade kommuner på basis av befolkningstätheten i den kommun där medborgarinstitutet finns. Graderingsskalan och en mer exakt beräkning av priset per enhet samt vilka kommuner som anses vara tätt befolkade föreskrivs genom förordning av statsrådet.* För beräkning av det genomsnittliga priset per enhet för medborgarinstituten gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 23 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009).

Priset per enhet för en undervisningstimme vid sommaruniversiteten beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid sommaruniversiteten under det år som

ser utfärdas om höjning av priset per enhet i sådana folkhögskolor där den huvudsakliga utbildningsuppgiften eller en del av utbildningsuppgiften enligt huvudmannens tillstånd att driva läroanstalt är utbildning som är avsedd för gravt handikappade eller en del av utbildningsuppgiften är utbildning vars syfte är att främja aktivt medborgarskap i arbetslivet och utvecklande av arbetsförhållandena eller någon annan särskild utbildningsuppgift som av särskilda skäl har angetts i tillståndet att driva läroanstalt.

Priset per enhet för ett studerandedygn vid de riksomfattande idrottsutbildningscentren beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid idrottsutbildningscentren under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet studerandedygn i idrottsutbildningscentren samma år. Priset per enhet för en studerandedag vid de regionala idrottsutbildningscentren bestäms årligen inom ramen för anslaget i statsbudgeten.

Priset per enhet för en undervisningstimme vid medborgarinstituten beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid medborgarinstituten under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid instituten samma år. Till driftskostnaderna räknas de avskrivningar för verksamhet som gäller fritt bildningsarbete som medborgarinstitutens huvudmän gjort enligt bokföringen. Genom förordning av statsrådet *utfärdas* vid behov *närmare* bestämmelser om hur avskrivningarna räknas in i driftskostnaderna. *Medborgarinstitutens genomsnittliga pris per enhet för en undervisningstimme bestäms årligen genom förordning av statsrådet med iakttagande av bestämmelserna i 54 § 2 mom. och 57 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009).*

Priset per enhet för en undervisningstimme vid sommaruniversiteten beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid sommaruniversiteten under det år som

föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid sommaruniversiteten samma år. Till driftskostnaderna räknas de avskrivningar för verksamhet som gäller fritt bildningsarbete som sommaruniversitetens huvudmän gjort enligt bokföringen. Genom förordning av statsrådet föreskrivs vid behov om inberäkandet av avskrivningar i driftskostnaderna.

Priset per enhet för en undervisningstimme vid studiecentralerna beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid studiecentralerna under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid studiecentralerna samma år. Till driftskostnaderna räknas de avskrivningar för verksamhet som gäller fritt bildningsarbete som studiecentralernas huvudmän gjort enligt bokföringen. Genom förordning av statsrådet föreskrivs vid behov om inberäkandet av avskrivningar i driftskostnaderna.

I en sammanslagen läroanstalt beräknas priserna per enhet särskilt för de olika läroanstaltsformerna.

Under andra år än de som avses i 2—6 mom. bestäms priset per enhet så att det är lika med priset per enhet för det föregående året.

Om ett idrottsutbildningscenter med beaktande av verksamhetens omfattning i väsentlig utsträckning arbetar i hyrda lokaler, kan priset per enhet årligen höjas med ett belopp som räknas ut så att den årshyra som undervisnings- och kulturministeriet fastställt som grund för beräkningen av statsandelen divideras med antalet studerandedygn enligt 10 §.

Priserna per enhet enligt 2 och 4 mom. ska bestämmas så att priserna per enhet multiplicerade med antalet faktiska studerandeveckor och undervisningstimmar sammanlagt motsvarar ovan nämnda totala kostnader vid de olika läroanstaltsformerna.

Priset per enhet för en läroanstalt som avses i 2 § 7 mom. är det samma som det ograderade priset per enhet för folkhögskolor. *Priset per enhet minskas med det belopp som motsvarar internatens andel, enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet.* Priset per enhet kan höjas på basis av en

föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid sommaruniversiteten samma år. Till driftskostnaderna räknas de avskrivningar för verksamhet som gäller fritt bildningsarbete som sommaruniversitetens huvudmän gjort enligt bokföringen. Genom förordning av statsrådet utfärdas vid behov *närmare* bestämmelser om hur avskrivningarna räknas in i driftskostnaderna.

Priset per enhet för en undervisningstimme vid studiecentralerna beräknas vart fjärde år så att driftskostnaderna för verksamheten vid studiecentralerna under det år som föregår året före det då priset per enhet bestäms divideras med antalet undervisningstimmar vid studiecentralerna samma år. Till driftskostnaderna räknas de avskrivningar för verksamhet som gäller fritt bildningsarbete som studiecentralernas huvudmän gjort enligt bokföringen. Genom förordning av statsrådet *utfärdas* vid behov *närmare* bestämmelser om hur avskrivningarna räknas in i driftskostnaderna.

I en sammanslagen läroanstalt beräknas priserna per enhet särskilt för de olika läroanstaltsformerna.

Under andra år än de som avses i 2—6 mom. bestäms priset per enhet så att det är lika med priset per enhet för det föregående året.

Om ett idrottsutbildningscenter med beaktande av verksamhetens omfattning i väsentlig utsträckning arbetar i hyrda lokaler, kan priset per enhet årligen höjas med ett belopp som räknas ut så att den årshyra som undervisnings- och kulturministeriet fastställt som grund för beräkningen av statsandelen divideras med antalet studerandedygn enligt 10 §.

Priserna per enhet enligt 2 mom. ska bestämmas så att beloppen som används som grund för finansieringen och som beräknats enligt priserna per enhet sammanlagt motsvarar beloppen som beräknas utifrån de genomsnittliga priserna per enhet.

Priset per enhet för en läroanstalt som avses i 2 § 8 mom. är det samma som det *ohöjda* priset per enhet för folkhögskolor. Genom förordning av statsrådet *kan bestämmelser utfärdas* om höjning av priset per enhet på basis av en specialuppgift som ålagts i ut-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

specialuppgift som ålagts i utbildningsuppgiften, enligt vad som närmare bestäms genom förordning av statsrådet. I fråga om mervärdesskatten iakttas 13 a §.

bildningsuppgiften. I fråga om mervärdesskatten iakttas vad som föreskrivs i 13 a §.

*11 b §****Avdrag som görs i läroanstalternas genomsnittliga pris per enhet***

Från det genomsnittliga priset per enhet som beräknas enligt 11 § ovan avdras:

- 1) för en folkhögskolas studerandevecka 8,00 euro,*
- 2) för ett riksomfattande idrottsutbildningscenters studerandedygn 2,37 euro,*
- 3) för ett medborgarinstituts undervisningstimme 2,23 euro,*
- 4) för ett sommaruniversitets undervisningstimme 4,22 euro;*
- 5) för en studiecentrals undervisningstimme 2,45 euro.*

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. ska det genomsnittliga priset per enhet för en studerandevecka, ett studerandedygn och en undervisningstimme, vara minst på nivån för det genomsnittliga priset per enhet finansåret 2015.

*13 §**13 §****Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet******Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet***

När priserna per enhet beräknas hänförs inte följande kostnader till driftskostnaderna:

1) kostnader för anläggningsprojekt och kostnader för förvärv eller hyrning av markområden,

1 a) mervärdesskatt som ingår i anskaffningspriset för varor och tjänster,

2) kostnader för skötsel av lån eller kalkylerade räntor och avskrivningar,

3) hyror som avses i 11 § 10 mom.,

4) kostnader för vilka statsfinansiering beviljas med stöd av någon annan lag,

5) avgifter till den som ordnar verksamhet enligt denna lag och den lag som nämns i 1 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, om de kostnader som förorsakas anordnaren av den verksamhet som utgör grunden för avgifterna beaktas när pri-

När priserna per enhet beräknas hänförs inte följande kostnader till driftskostnaderna:

1) kostnader för anläggningsprojekt och kostnader för förvärv eller hyrning av markområden,

2) mervärdesskatt som ingår i anskaffningspriset för varor och tjänster,

3) kostnader för skötsel av lån eller kalkylerade räntor och avskrivningar,

4) hyror som avses i 11 § 9 mom.,

5) kostnader för vilka statsfinansiering beviljas med stöd av någon annan lag,

6) avgifter till den som ordnar verksamhet enligt denna lag och den lag som nämns i 1 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, om de kostnader som förorsakas anordnaren av den verksamhet som utgör grunden för avgifterna beaktas när

serna per enhet räknas ut,

6) kostnader för läroanstaltens avgiftsbelagda service, samt

7) andra kostnader än sådana som direkt hänför sig till läroanstaltens interna förvaltning.

När priset per undervisningstimme beräknas för studiecentraler beaktas inte kostnaderna för studiecirkelverksamhet.

De driftskostnader för vilka finansiering beviljas ur Europeiska gemenskapernas budget får räknas som driftskostnader som skall finansieras med stöd av denna lag till den del dessa inte täcks av den finansiering som beviljas ur Europeiska gemenskapernas budget och den motsvarande särskilda nationella finansieringen enligt statsbudgeten.

Från driftskostnaderna för läroanstalterna enligt 2 § 1 mom. avdras ett belopp som motsvarar de statsandelar som med stöd av 14 § under det år kostnaderna beräknas har beviljats läroanstalternas huvudmän för verksamheten i fråga.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. 2 punkten gäller bestämmelserna i 11 § 2 och 4—6 mom. de avskrivningar för fritt bildningsarbete som huvudmännen för folkhögskolor, medborgarinstitut, sommaruniversitet och studiecentraler gjort enligt bokföringen.

13 a §

Beaktande av mervärdesskatten i priserna per enhet för huvudmännen för privata läroanstalter

Höjningen enligt 1 mom. beaktas inte när det genomsnittliga priset per enhet fastställs för medborgarinstituten i enlighet med 23 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och inte heller när priserna per enhet för medborgarinstituten bestäms enligt 2 mom. i nämnda paragraf.

priserna per enhet räknas ut,

7) kostnader för läroanstaltens avgiftsbelagda service, samt

8) andra kostnader än sådana som direkt hänför sig till läroanstaltens interna förvaltning.

De driftskostnader för vilka finansiering beviljas ur Europeiska *unionens* budget får räknas som driftskostnader som ska finansieras med stöd av denna lag till den del dessa inte täcks av den finansiering som beviljas ur Europeiska *unionens* budget och den motsvarande särskilda nationella finansieringen enligt statsbudgeten.

Från driftskostnaderna för läroanstalterna enligt 2 § 1 mom. avdras ett belopp som motsvarar de statsandelar som med stöd av 14 § under det år kostnaderna beräknas har beviljats läroanstalternas huvudmän för verksamheten i fråga.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. 3 punkten *tillämpas bestämmelserna i 11 § 2 och 4—6 mom. på de avskrivningar med anknytning till fritt bildningsarbete som huvudmännen för folkhögskolor, medborgarinstitut, sommaruniversitet och studiecentraler gjort enligt bokföringen.*

13 a §

Beaktande av mervärdesskatten i priserna per enhet för huvudmännen för privata läroanstalter

Höjningen enligt 1 mom. beaktas inte när det genomsnittliga priset per enhet fastställs för medborgarinstituten enligt 11 § 4 mom.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

21 §

21 §

*Skyldighet att lämna upplysningar samt granskning**Skyldighet att lämna upplysningar samt granskning*

Huvudmannen för läroanstalterna för fritt utbildningsarbete ska till statsbidragsmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för att fastställa finansieringen enligt denna lag och uppgifter om verksamhetens omfattning. Närmare bestämmelser om lämnandet av dessa uppgifter utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

Huvudmannen för läroanstalterna för fritt utbildningsarbete ska till statsbidragsmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för att fastställa finansieringen enligt denna lag och uppgifter om verksamhetens omfattning. *Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om lämnande av dessa uppgifter.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna om statsandel och beräkning av priset per enhet i 9-11, 11 b, 13 § och 13 a § 2 mom. tillämpas första gången på statsandel som beviljas för finansåret 2016.

Statsrådets förordning

om ändring av förordningen om fritt bildningsarbete

Utfärdad i Helsingfors den

20

I enlighet med statsrådets beslut
upphävs i förordningen om fritt bildningsarbete (805/1998) 5 §, sådan den lyder i förordning 1201/2005,

ändras 1—3 § och 3 a §, av dem 2 § sådan den lyder delvis ändrad i förordningarna 1201/2005, 1152/2008, 1073/201, 3 § sådan den lyder i förordningarna 1201/2005 och 1073/2011 och 3 a § sådan den lyder i förordning 804/2002, samt
fogas till förordningen en ny 1 a §, som följer:

1 §

Minimilängden för utbildning som anordnas av folkhögskolor och riksomfattande idrottsutbildningscentrer

Minimilängden för utbildning som folkhögskolor och riksomfattande idrottsutbildningscentrer anordnar i en studieperiod är 10 undervisningstimmar. Undervisningen ska delas upp på minst två på varandra följande dagar så att undervisning ges i genomsnitt minst fem timmar per dag.

1 a §

Avtal om utbildning som ordnas i praktiska arbetsuppgifter

I ett avtal som avses i 6 a § 1 mom. i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) mellan en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter och en plats för inläring i arbetet ska överenskommas om

- 1) parternas uppgifter,
- 2) innehållet i handledningen av den studerande, utbildningens mål och ordnandet av inläringen,
- 3) ansvar och försäkringar i fråga om säkerhet, olyckor och skadestånd, samt
- 4) övriga ärenden som är nödvändiga för ordnande av utbildningen.

2 §

Beräkning av prestationer vid folkhögskolor och idrottsutbildningscentrer

Med en studerandevecka avses en studerandes studier vid en folkhögskola under fem arbetsdagar då studeranden har fått handledd undervisning under i medeltal minst fem timmar per dag. Kortare och längre studieperioder förvandlas till studerandeveckor genom att antalet arbetsdagar divideras med fem. I distansundervisning som ersätter närundervisning eller sådan inläring i arbetet som avses i 6 a § i lagen om fritt bildningsarbete avses med studerandevecka en arbetsmängd för den studerande som uppskattas till 40 timmar på basis av läroplanen.

Med ett studerandedygn avses vid ett riksomfattande idrottsutbildningscenter en studerandes studier under ett dygn då studeranden har fått handledd undervisning under i medeltal minst fem timmar per dag.

Till distansundervisning och inläring i arbetet vid folkhögskolor och riksomfattande idrottsutbildningscenter, som grundar sig på läroanstaltens läroplan, ska det höra en eller flera perioder av närundervisning på minst 10 timmar var. Från en period av närundervisning får det inom den distansundervisning eller inläring i arbetet som folkhögskolorna ordnar göras avsteg för en enskild person på

grund av anstaltsvistelse eller av särskilda hälsoskäl.

Om givande av distansundervisning inte är en utbildningsuppgift som nämns i en folkhögskolas eller ett riksomfattande idrottsutbildningscenters tillstånd att driva läroanstalt, beaktas vid beräkandet av studerandeveckorna eller studerandedygnen som används som grund för läroanstaltens statsandel av studerandeveckorna eller studerandedygnen för distansundervisning och inläring i arbetet totalt högst 20 procent av läroanstaltens alla faktiska studerandeveckor eller studerandedygn för närundervisning.

Med en studerandedag avses en studerandes studier under minst fyra timmar per dag vid ett regionalt idrottsutbildningscenter.

3 §

Priset per enhet per studerandevecka vid folkhögskolor

Priset per enhet vid en folkhögskola vars huvudsakliga utbildningsuppgift består i att anordna utbildning för gravt handikappade höjs med 97 procent i fråga om gravt handikappades studerandeveckor och priset per enhet vid en folkhögskola vars utbildningsuppgift till en del består i att ordna utbildning för gravt handikappade höjs med 32 procent i fråga om studerandeveckor för gravt handikappade.

I fråga om studerande som bor på folkhögskolan höjs folkhögskolans pris per enhet per studerandevecka med 30 procent.

Priset per enhet per studerandevecka vid en folkhögskola där en del av utbildningsuppgiften är utbildning avsedd för aktivt medborgarskap i arbetslivet och för utveckling av arbetsförhållandena, eller någon annan särskild utbildningsuppgift som av särskilda skäl har fastställts i tillståndet att driva läro-

anstalten, höjs med 26 procent beträffande denna utbildning.

3 a §

Priset per enhet för Snellman-korkeakoulu

Om utbildningsuppgiften för en läroanstalt som avses i 2 § 8 mom. i lagen om fritt bildningsarbete omfattar steinerpedagogisk lärutbildning som en särskild utbildningsuppgift, är priset per enhet för studerandeveckor inom denna utbildning 20 procent högre än priset per enhet för övriga studerandeveckor vid läroanstalten.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2016.

Bestämmelserna i 2 § 1 mom. om studerandeveckan för distansundervisning och inläring i arbetet tillämpas första gången vid beräkandet av faktiska studerandeveckor kalenderåret 2016. Vid beräkandet av faktiska studerandeveckor för distansundervisning innan förordningen trädde i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Bestämmelserna i 2 § 4 mom. om de studerandeveckor och studerandedygn för distansundervisning och inläring i arbetet som ska beaktas vid beräkandet av studerandeveckorna och studerandedygnen som används som grund för statsandelen tillämpas första gången vid beräkning av de faktiska studerandeveckorna och studerandedygnen år 2016.

Bestämmelserna i 3 och 3 a § om priset per enhet tillämpas första gången vid fastställandet och beräkandet av priserna per enhet för finansåret 2016.

På statsandelar för finansåren innan förordningen träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.